

Ympäristötilinpäätös 2013

Julkaisu 1/2014

OULU | Oulun seudun
ympäristötoimi

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
Kaupunginjohtajan katsaus	4
Johdanto	5
Ympäristöpolitiikan seurantaryhmän toiminta	6
Ympäristöasioiden taloudelliset tunnusluvut	7
Ekologisen kestävyysden tunnusluvut	9
Yleinen kehitys	9
Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys	10
Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus	11
Liikkumisen kestävyys	15
Ympäristövastuullinen kulutus	15
Ympäristökasvatus	16
Oulun seudun ilmastostrategia	18
Oulun kaupungin ilmastositoumukset	19
Kaupunginjohtajien ilmastoverkosto	19
Energia- ja rakentamisen aika ERA17 -tiekartta	19
Kaupunginjohtajien ilmastoaloitteet	19
Oulun kasvihuonekaasupäästöjen kehitys	20

Ilmastonmuutoksen hillitseminen	21
Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne	21
Energian tuotanto	22
Rakennukset ja rakentaminen	23
Liikenne	24
Julkisten palveluiden energiankäyttö	25
Hankinnat ja kulutus	25
Tietoisuuden lisääminen	26
Uudet teknologiat ja innovaatiot	27
Taloudellinen ohjaus	27
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	28

Haaste Itämeren pelastamiseksi	
- Oulun kaupungin toimenpideohjelma	30

Ympäristöasioiden hoito kaupunkiorganisaatiossa	34
Ympäristöasioiden hallinta	34
Ympäristötavoitteet ja niiden toteutuminen	34

Liitteet

Liite 1. Hallintokuntien ja liikelaitosten ympäristötavoitteiden 2013 toteutuminen

Tiivistelmä

Ympäristötilinpäätökseen on koottu keskeiset ympäristöasioiden hoitoa, kestävän kehityksen edistämistä sekä ilmastostrategian toteuttamista koskevat toimenpiteet ja tunnusluvut. Raportti sisältää myös ympäristötaloudelliset tunnusluvut sekä palvelualueiden ja liikelaitosten vuosittaisten tavoitteiden toteutumisen. Vuoden 2013 kuntaliitos heijastuu jonkin verran asukaslukuun ja pinta-alan suhteutettuihin tunnuslukuihin.

Ympäristöasioiden taloudelliset tunnusluvut osoittivat kasvua edellisestä vuodesta sekä ympäristötutoissa ja –kuuluissa. Merkittävimmät tekijät ovat jätehuolto ja jätevesien käsittely. Investointien määrä laski Laanilan ekovoimalaitoksen valmistumisen myötä. Vuoden 2013 merkittävimmät investoinnit liittyivät Taskilan jätevedenpuhdistamoon.

Yhdyskuntarakenteen tiivistymistä kuvaava asemakaava-alueille rakentaminen säilyi asuntojen osalta hyvällä tasolla, joskin rakennusten osuudessa oli laskua. Virkistysalueiden osuus kaava-alueella laski, mutta luonnonsuojelualueiden määrä kasvoi kuntaliitoksen myötä merkittävästi. Keskeisten julkisten palveluiden saavutettavuus laski jonkin verran edellisestä vuodesta. Muutokseen vaikuttaa etäisyyksen kasvu.

Asutuksen vedenkulutus laski edelleen ja on selvästi alle valtakunnan keskimääräisen tason. Sähkönkulutus oli edellisen vuoden tasolla. Kaukolämpöön liittyneiden osuus oli aikaisempien vuosien tapaan korkea. Kaukolämmön tuotannossa

puun osuus kasvoi merkittävästi ja turpeen väheni.

Oulun ilmanlaatua voidaan pitää hyvänä ja vuoden 2013 tilanne oli edellisten vuosien kaltainen. Jätevesikuormitus oli edellistä vuotta suurempaa. Kasvusta huolimatta kuormitusta voidaan pitää alhaisena. Ruskon jätekeskukseen loppusijoitettujen jätteiden määrä jätteenpolton käynnistymisen myötä laski merkittävästi. Kaupungin kiinteistöjen tuottaman jätteen määrä kasvoi jonkin verran.

Liikkumisen kestävyys ei ole edennyt. Henkilöautojen määrä kasvoi ja joukkoliikenteen matkustajamäärät pysyivät alhaisina. Pyöräteiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta.

Ympäristönäkökulma on huomioitu hankintapyyntöissä hyvin, mutta sen vaikuttavuutta toteutuneisiin hankintoihin ei ole seurattu. Vihreä lippu -koulujen ja päiväkotien määrä kasvoi edellisestä vuodesta ja Oulu oli ensimmäinen suuri kunta, joka saavutti valtakunnallisen 15 % tavoitteen Vihreä lippu päiväkotien ja koulujen määrässä.

Vuonna 2012 kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt laskivat vuoden 2011 tasosta. Merkittävin muutos oli sähkönkulutuksen päästöissä, mihin vaikutti erityisesti valtakunnalliseen sähkönhankintaan käytetyt vähemmän päästöjä aiheuttavat energialähteet.

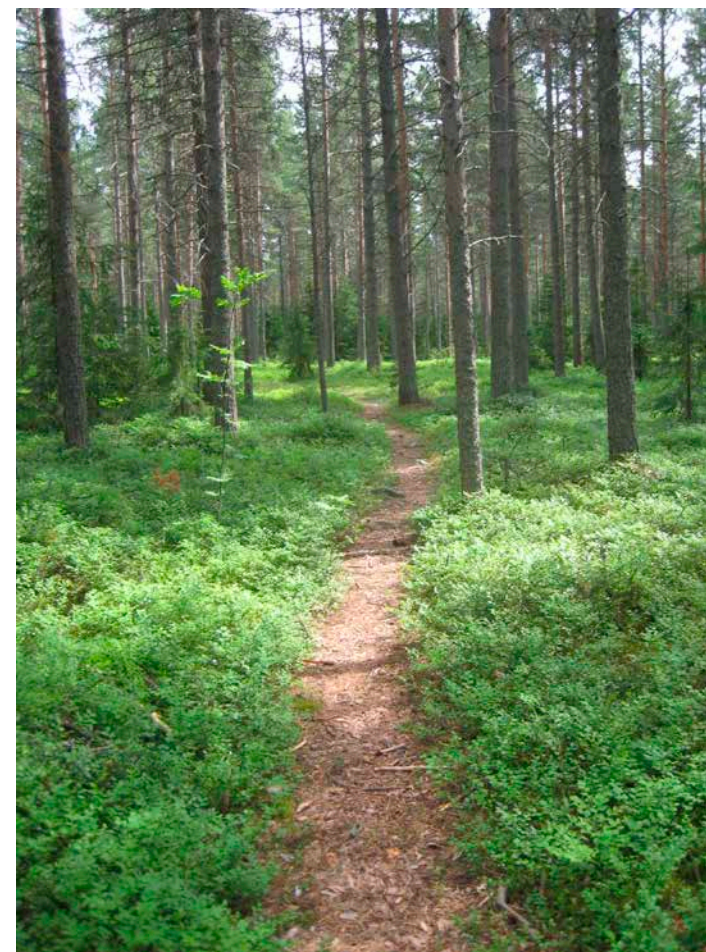
Ilmastostrategian ja energia-asioiden toteuttamisessa toiminta on ollut edellisen vuoden tapaan vilkasta. Kaupunginjohtajien ilmastoverkoston aloitteiden

toteutuminen on edennyt. 20 %:n päästövähennykseen tähtäävän suunnitelman toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt ja asukaskohtaiset päästöt ovat alentuneet 14 % vertailuvuoden tasosta. Rakentamisen ennakoiva laadunohjaus jatkui ja energiatehokkuussopimuksen tavoitteet saavutettiin. Energianhankinnassa otettiin käyttöön uusia toimintatapoja. Ilmasto-
viestintähanke toteutui suunnitellusti.

Itämeri-haasteen toimenpideohjelman toteutuksessa pääpaino on kuormitusta vähentävissä ja virkistyskäyttöä edistävissä toimenpiteissä. Nallikarin uimarannan veden laatu oli edellisen vuoden tapaan aikaisempaa parempi, mihin vaikutti jätevedenpuhdistamolta lähtevän jäteveden desinfiointi sekä uimarannan ruoppaus.

Kaupunkiorganisaatiossa tapahtuneet muutokset ovat johtaneet siihen, että yksiköiden ympäristöasioiden hoidon tarkastelu kattaa aikaisempaa laajempia kokonaisuuksia. Palvelualueiden ja liikelaitosten arvioiden mukaan talousarvioon asetettujen ympäristötavoitteiden toteutuksessa on onnistuttu pääosin hyvin. Myös toimenpiteiden vaikuttavuus arvioitiin pääosin hyväksi.

Kaupungin ympäristöasioiden hoitamista ja edistämistä sekä raportointia kehitetään elokuussa hyväksytyssä kaupunkistrategiassa esitettyjen linjausten mukaisesti.

Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2013 ympäristötilinpäätös osoittaa jälleen ympäristöasioiden laaja-alaisuuden ja kaupungin aktiivisen toiminnan erilaisten ympäristökysymysten yhteydessä. Ympäristöasiat näkyvät yhtäläillä uuden kaupunkistrategian linjauksissa kuin käytännön toiminna, mistä hyvänä esimerkkinä loppusijoitettavien jätemäärien huomattava väheneminen Laanilan ekovoimalan käynnistymisen myötä.

Energiasektorilla on tapahtumassa myös muita merkittäviä muutoksia sekä tuotantolaitoksissa että tuotantotavoissa. Energiantuotantorakenteen monipuolistamiseen tähtäävät uudet ratkaisut samoin kuin huoltovarmuuden turvaaminen vaikuttavat monella tavalla elinkeinoelämään ja ympäröivään maakuntaan.

Oululaisen osaamisen hyödyntäminen ympäristöalan liiketoiminnan kehittämisessä on kaupungin elinkeinopolitiikan ja uusien työpaikkojen luomisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kaupungin yhteistyö koulutuksen, tutkimuksen ja liike-elämän kanssa luo hyvät mahdollisuudet sekä kansalliselle että kansainväliselle menestykselle cleantech-alalla.

Kaupunkien merkitys ilmastokysymysten hoitamisessa on suuri ja yhteistyö muiden suurten kaupunkien kanssa tuo lisäarvoa ilmastomuutoksen hillintään liittyvässä toiminnassa. Viime vuosina kasvihuonekaasupäästöt on saatu kääntymään laskuun ja kehityssuunnan ylläpito on käännettävä mahdollisuudeksi työpaikkojen ja uusien toimintatapojen kehittämisessä.

Kaupungin kasvu on lisännyt ympäristöasioiden monipuolisuutta sekä luonnon että rakennetun ympäristön osalta, millä on oma vaikutuksensa tulevaan maankäyttöön. Säännöllinen raportointi antaa hyvän kokonaiskuvan siitä, millaisia haasteita ja mahdollisuuksia hyvän ympäristön tilan ylläpitoon liittyy.

Uusi Oulu on luonut aivan uudet mahdollisuudet palveluiden tuottamiseen ympäristöä vähemmän kuormittavalla tavalla. Sähköisestä asioinnista ja etäpalveluista on tulossa osa jokaisen energia- viisaan oululaisen arkea nopeammin kuin uskommekaan.

*Matti Pennanen
Kaupunginjohtaja*

Ympäristöpolitiikan seurantaryhmän toiminta

Oulun kaupungin ympäristöpolitiikka ja ympäristöjohtaminen hyväksyttiin kaupunginhallituksessa elokuussa 2010. Kaupunginhallitus nimesi työryhmän vastaamaan toiminnan käynnistämisestä ja ohjauksesta sekä vuonna 2009 hyväksytyn Oulun seudun ilmastostrategian seurannasta ja ohjauksesta.

Vuonna 2013 seurantaryhmä kokoontui kerran. Seurantaryhmän puheenjohtajana toimi Pekka Vuononvirta ja sihteerinä Marketta Karhu.

Seurantaryhmässä käsiteltiin ympäristöjohtamista ja seurannan toteutusta. Ympäristöasioiden seuranta sovittiin or-

ganisoitavan uudelleen siten, että ympäristöpolitiikan ja ilmastostrategian toimenpidelinjauksista vastaa keskeisistä palvelualueiden ja liikelaitosten johtajista koostuva ohjausryhmä ja käytännön toiminnasta erikseen nimettävä työryhmä. Toteutus jäi odottamaan tekeillä olevan kaupunkistrategian valmistumista ja siinä esitettäviä linjauksia ympäristöasioiden edistämiseksi ja hoitamiseksi. Kaupunkistrategia hyväksyttiin elokuussa ja strategian toimeenpanoon liittyvässä ympäristöohjelmassa päivitetään myös nykyinen ympäristöjohtamisjärjestelmä.

Seurantaryhmä päätti vuoden 2013 yh-

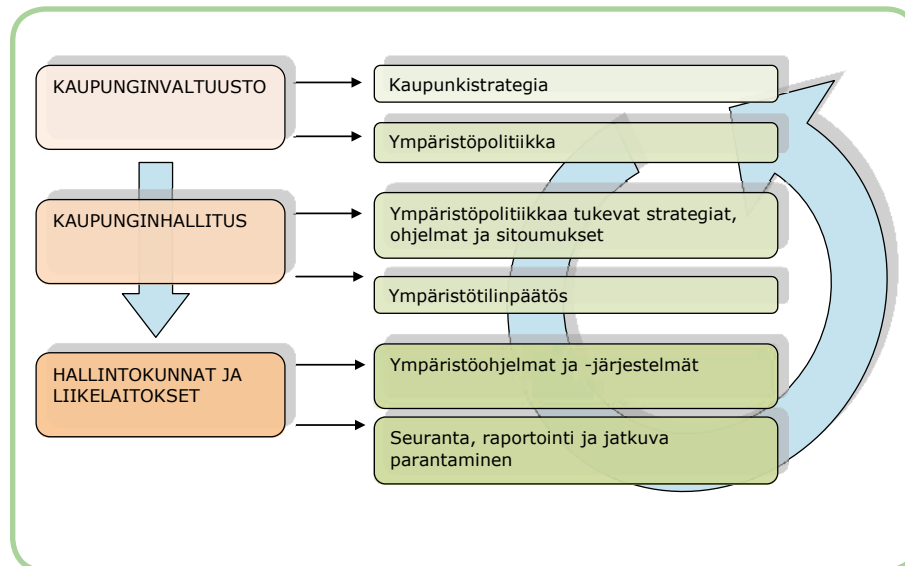
teiksi toimenpiteiksi seuraavat:

- matkustustarpeen vähentäminen
- ekotukitoiminnan käynnistäminen ja vakiinnuttaminen
- vähäpäästöisten ajoneuvojen käytön edistäminen.

Hallintokuntien talousarviossa esitettävät vuositavoitteet sovittiin esitettävän uuden johtamisjärjestelmän mukaisesti palvelualueittain ja liikelaitoksittain. Kaupunginhallituksen hyväksymien Kestävän energiankäytön toimintasuunnitelman ja Oulun ERA17 -tiekartan seurannan käynnistäminen annettiin ympäristötoimen tehtäväksi.

Vuodelle 2013 yhteisiksi ympäristötoimenpiteiksi sovitut tavoitteet toteutuivat hyvin

- Koulutettuja ekotukihenkilöitä kaupungin eri yksiköissä yhteensä 137.
- Kaupungin henkilöautojen hankinnan päästökriteerit hyväksyttiin kaupunginhallituksessa.
- Videoneuvottelujen määrä lisääntyi merkittävästi.

Ympäristöpolitiikan seurantaryhmän tehtävänä on:

- seurata ympäristöpolitiikkaa sekä ilmastostrategiaa tukevien toimenpiteiden toteutumista ja vaikutuksia
- vastata eri toimialojen sitoutumisesta ympäristönsuojelun sekä materiaali- ja energia-tehokkuuden jatkuvaan parantamiseen
- huolehtia oman toimialansa ympäristövastuista ja ympäristöohjelmien laadinnasta
- tehdä esityksiä uusista ratkaisuista ja toimintatavoista elinkeinoelämän ja maankäytön kehittämiseksi ympäristönäkökulma huomioon ottaen
- vahvistaa Oulun ja seudun asemaa ympäristövastuullisena ja toimintakykyisenä valtakunnallisena kasvukeskuksena
- vastata ympäristöpolitiikan ja ilmastostrategian jatkokehittämisestä sekä seurannan toimivuudesta

Ympäristöasioiden taloudelliset tunnusluvut

Ympäristöasioiden taloudellisten tunnuslukujen laskenta on käynnistetty vuoden 2008 talousarvion toteutuksesta. Ympäristötilinpidon esitys noudattaa kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston yleisohjetta sekä yleiseurooppalaista ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokitusta. Vuodesta 2012 alkaen aiemmin yhdessä olleet ulkoilmansuojeluun ja ilmastonsuojeluun liittyvät erät on koottu erillisinä. Vuoden 2013 alussa tapahtunut kuntaliitos heijastuu asukaslu- kuun suhteutettuihin tunnuslukuihin.

Vuonna 2013 yhteenlasketut ympäristötuotot olivat 41,3 miljoonaa euroa, mikä on 10 % kaikista kaupungin toimintatuotoista. Edellisten vuosien tapaan suurimmat tuotot tulivat jätevesimaksuista, jätteiden vastaanottomaksuista

ja ekotehokkuutta parantavaan toimintaan kirjatusta rakennusvalvonnan laadunohjauksen seurauksena syntyneestä energiansäästöstä. Merkittäviä tuottoja syntyi myös ilmastonsuojeluun kirjatuista ympäristömerkityn sähkön ja kaatopaikkakaasun myynneistä. Ympäristötuottojen määrä on noussut tasaisesti koko laskenta-ajan. Edellisvuoteen verrattuna kasvu oli noin 1,4 miljoonaa.

Kaupungin yhteenlasketut ympäristökulut poistot mukaan lukien olivat 41,4 miljoonaa euroa, mikä on 10 % kaupungin kaikista toimintakuluista. Ympäristönsuojelulaitteiden ja vastaavien poistot sekä ympäristöperusteiset verot muodostavat yhteensä noin 45 % ympäristökuluista. Suurimmat varsinaiset toimintakulut aiheutuivat jätehuollosta ja jätevesien kä-

sittelystä ml viemäriverkoston kunnossapito. Jätehuollon palvelujen oston kuluja on vuodesta 2012 alkaen kasvattanut jätteenpolton porttimaksut, mutta vastaavasti jäteveron määrä on pienentynyt kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrän vähentyessä. Muita merkittäviä kuluja aiheutui mm. ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoidosta, roskien siivouksesta ja hiekoitushiekan poistosta. Ympäristökulujen kokonaissumma nousi noin 3,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Ympäristöinvestointeja kertyi yhteensä noin 20 miljoonaa euroa, mikä on 9 % investointien kokonaismäärästä. Investointien määrä laski edellisvuodesta noin 14 miljoonaa Laanilan ekovoimalaitoksen valmistumisen myötä. Vuoden 2013 merkittävimmät investoinnit liittyivät Taskilan

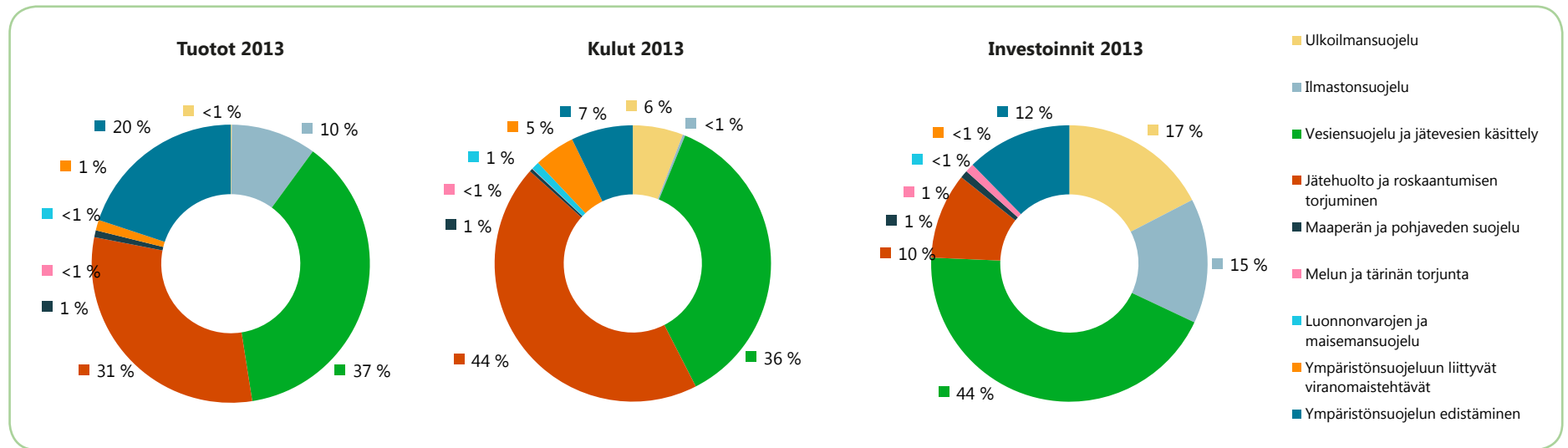
jätevedenpuhdistamoon, viemäriverkostoon, päästöjen vähentämiseen, sataman läjitysaltaisiin sekä materiaalitehokkuuden parantamiseen.

Ympäristönsuojelun edistämistä kuvaavissa luvuissa on mukana Oulun rakennusvalvonnan ennakoidun laadunohjauksen vaikuttavuus. Toiminnan kulut olivat noin 0,05 miljoonaa euroa ja toiminnasta saatava kumulatiiviset tuotot olivat noin 8,16 miljoonaa euroa. Säästötasoa verrataan kulloinkin voimassa oleviin rakentamismääräyksiin. Valtakunnalliset energiamääräykset kiristyivät 30 % vuonna 2010 ja edelleen vuonna 2012, mikä selittää aikaisempia vuosia alhaisemmat säästöt.

Tiedot on esitetty tarkemmin sivulla 23.

Oulun kaupungin ympäristötaloudelliset tunnusluvut

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ympäristötuottojen kokonaissumma	22,427 milj. €	23,181 milj. €	32,029 milj. €	35,057 milj. €	39,857 milj. €	41,295 milj. €
Ympäristökulujen kokonaissumma	24,411 milj. €	24,925 milj. €	26,092 milj. €	28,865 milj. €	37,879 milj. €	41,439 milj. €
Ympäristöinvestoinnit	13,624 milj. €	15,874 milj. €	12,499 milj. €	32,015 milj. €	34,057 milj. €	20,135 milj. €
Ympäristövastuu ja ehdollinen ympäristövelka	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Ympäristötuottojen osuus kaupungin kaikista toimintatuotoista	7 %	7 %	8 %	10 %	7 %	10 %
Ympäristötuotot suhteessa asukasluukuun	168 €/as	167 €/as	226 €/as	244 €/as	272 €/as	214 €/as
Ympäristökulujen osuus kaupungin kaikista toimintakuluista	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	10 %
Ympäristökulut suhteessa asukasluukuun	183 €/as	179 €/as	184 €/as	201 €/as	259 €/as	215 €/as
Ympäristöinvestointien osuus kaupungin kokonaisinvestoinneista	9 %	11 %	12 %	27 %	22 %	9 %
Ympäristöinvestoinnit suhteessa asukasluukuun	102 €/as	114 €/as	88 €/as	223 €/as	232 €/as	104 €/as
Ympäristötuotot suhteessa ympäristökuluihin	92 %	93 %	123 %	121 %	105 %	100 %

Oulun kaupungin ympäristötuotot, -kulut ja investoinnit

	2011			2012			2013		
	Tuotot 1000 €	Kulut 1000 €	Investoinnit 1000 €	Tuotot 1000 €	Kulut 1000 €	Investoinnit 1000 €	Tuotot 1000 €	Kulut 1000 €	Investoinnit 1000 €
Ulkoilmansuojelu (sis. ilmansuojelun v. 2011 saakka)	1 787	2 688	4 815	518	1 650	310	51	1 340	3 504
Ilmastonsuojelu				3 232	2 427	9 897	4 098	63	2 940
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	12 728	4 650	3 431	13 645	5 456	5 240	15 478	8 234	8 794
Jätehuolto ja roskaantumisen torjuminen	13 103	4 295	16 888	14 547	10 141	13 239	12 609	10 023	2 023
Maaperän ja pohjaveden suojelu	117	43	265	85	188	119	332	84	181
Melun ja tärinän torjunta	0	31	637	0	47	0	0	10	208
Luonnonvarojen ja maisemansuojelu	0	195	0	59	83	0	0	212	0
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	428	1 025	0	633	1 080	0	505	1 084	0
Ympäristönsuojelun edistäminen	6 840	1 179	5 979	7 138	1 687	5 252	8 222	1 643	2 485
YMPÄRISTÖTOIMINTA YHTEENSÄ	35 057	14 105	32 015	39 857	22 759	34 057	41 295	22 693	20 135
Ympäristönsuojelulaitteiden (investointien) poistot		4 955			9 314			11 616	
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut		9 805			5 806			7 130	
YMPÄRISTÖKULUT YHTEENSÄ		28 865			37 879			41 439	

Ekologisen kestävyysindikaattorit

Ekologisen kestävyysindikaattorit ovat kuuden suurimman kaupungin yhteisesti valitsemat ja ne vastaavat suurelta osin myös kansallisesti ja kansainvälisesti käytössä olevia mittareita. Useat ekologisen kestävyysindikaattorit kuvaavat myös ilmastostrategialle asetettuja tavoitteita.

Tunnusluvut vuoteen 2012 asti perustuvat kanta-Oulun tietoihin, mutta vuoden 2013 tiedot on esitetty kuntaliitoksen mukaisesti.

Ekologisen kestävyysindikaattorit on luokiteltu viiteen ryhmään

- Yleinen kehitys
- Maankäyttö ja kaupunkirakenne
- Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus
- Liikkumisen kestävyys
- Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus

Yleinen kehitys

Yleiset ekologisen kestävyysindikaattorit kuvaavat paitsi laajempaa maailmanlaajuista vastuuta myös yksittäisen kunnan oman toiminnan kestävyyskehitystä. Yleistä kehitystä kuvaaviksi indikaattoreiksi on valittu ekologinen jalanjälki, kasvihuonekaasupäästöt, asukastytyväisyys ja henkilöstön ympäristöasenteet. Indikaattoreista kasvihuonekaasupäästöt arvioidaan vuosittain ja muut harvemmin. Vuosittainen päästörajoitus on esitetty Oulun seudun ilmastostrategian tarkastelun yhteydestä sivulla 20.

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyudessa on pyrkimys yhdiskunnan eheyteen, palveluiden hyvään saavutettavuuteen ja liikkumistarpeen vähentämiseen virkistys- ja suojeluarvoja menettämättä.

Vuonna 2013 rakennetuista asunnoista lähes 95 % ja rakennuksista 79 % sijoittui asemakaavoitetulle alueelle, mikä tukee kestävä kehityksen tavoitteita. Asemakaavoitetun alueen koko on kasvanut ja oli 168,9 km² vuonna 2013 (v. 2012, 118,3 km²). Asemakaavoitetun alueen osuus koko maa-alasta oli 5,2 %.

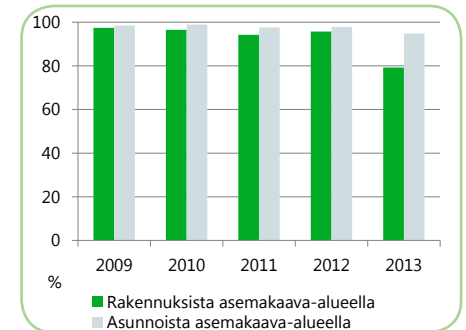
Virkistysalueiden määrä asemakaavoitetulla alueella on 33,9 km², mikä on 20 % ko. alueesta. Vuonna 2012 virkistysalueiden määrä asemakaavoitetulla alueella oli 32,1 km².

Luonnonsuojelualueiden määrä kuvaa pyrkimystä säilyttää ja vaalia luonnonarvoja ja ekologisesti merkittäviä alueita sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tehtyjä toimenpiteitä. Luonnonsuojelualueiden merkittävimmät alueet on joko rauhoitettu luonnonsuojelualueilla tai osoitettu rauhoitettaviksi.

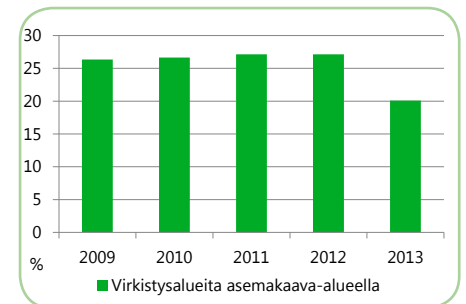
Kuntaliitoksen myötä suojelualueiden pinta-alat kasvoivat. Oulussa oli vuoden 2013 lopussa luonnonsuojelualueilla rauhoitettuja alueita yhteensä 17993 ha (v. 2012, 4110 ha) ja suojeltavaksi osoitettuja alueita 1074 ha (v. 2012, 1004 ha). Mainittavimmat yksittäiset uudet kohteet ovat Oulunsalossa sijaitseva Liminganlahden (arvokas lintuvesi) sekä Kiimingin lettoalue (arvokas kasvillisuusalue). Uuden

Oulun yleiskaavatyöhön liittyen laadittiin Oulun maisemaselvitys sekä Oulun luonnon monimuotoisuusselvitys, jotka ovat osa vuonna 2014 valmistuvaa Oulun viheralueverkosto- ja luonnon monimuotoisuussuunnitelmaa.

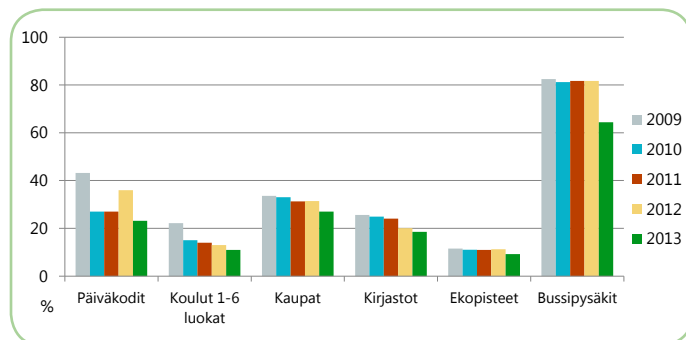
Keskeisten julkisten palveluiden saavutettavuus laski vuonna 2013 kaikilla mitatuilla osa-alueilla. Kehitykseen on vaikuttanut kuntaliitoksen mukanaan tuoma Oulun kaupungin kasvu. Useiden palveluiden osalta vuosittaiseen vaihteluun vaikuttaa myös uusien alueiden asuntojen ja palveluiden rakentamisen aikataulutus. Saavutettavuuden arvioinnissa käytetään EU:n ohjeiden mukaisia 300 m ja 700 m etäisyyksiä.

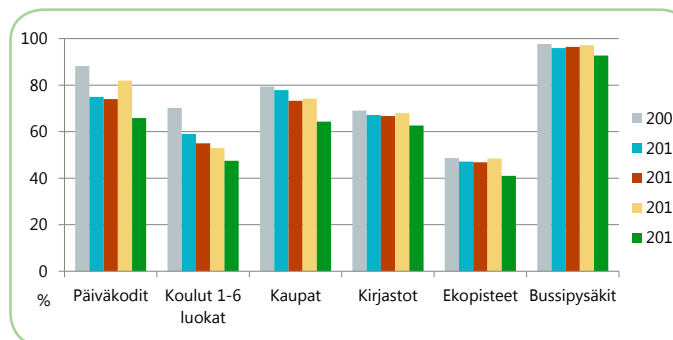
Asemakaava-alueelle rakennettujen asuntojen osuudet vuoden aikana rakennetuista asunnoista on pysynyt korkeana.

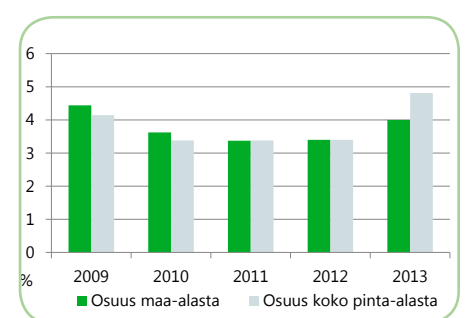
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella oli 20 % vuonna 2013.

Vuonna 2013 korkeintaan 300 m etäisyydellä eri palveluista asuvien oululaisten osuus laski kaikilla osa-alueilla.

Vuonna 2013 korkeintaan 700 m etäisyydellä eri palveluista asuvien oululaisten osuus väheni eniten päiväkotien saavutettavuuden osalta.

Vuonna 2013 luonnonsuojelualueiden osuudet kasvoivat. Suojelualueiden ja varustusten osuus maa-alasta oli 4,0 %.

Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus

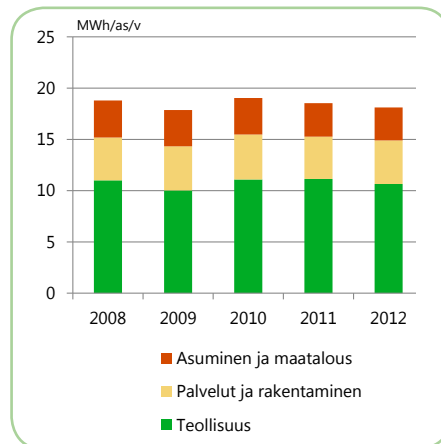
Yhdyskunnan aiheuttamaa kuormitusta tarkastellaan energian- ja vedenkulutukseen liittyvillä tunnusluvuilla sekä ilmanlaadun, jätevesikuormituksen ja kaatopaikalle loppusijoitettavan jätemäärän kehityksellä. Uutena mittarina on otettu käyttöön kaupunkioorganisaation tuottaman yhdyskuntajätteen määrä.

Energian- ja vedenkulutus

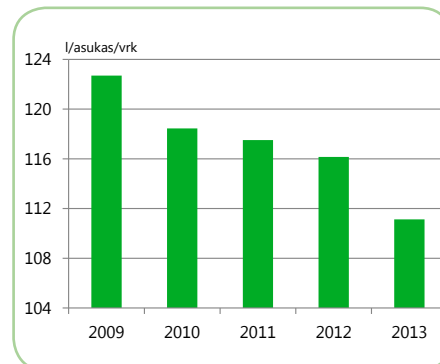
Energian- ja vedenkulutuksen tunnusluvut ilmentävät kaupungin ja kaupunkilaisen toiminnan vastuullisuutta ja ekotehokkuutta. Energiankulutuksen välillisiä vaikutuksia ovat luonnonvarojen kulutus ja ilman epäpuhtauspitoisuudet. Sähkönkulutus asukasta kohden laskettu-

na vuonna 2012 oli Oulussa 18,1 MWh/as/vuosi, mikä on jokseenkin samansuuruisen kuin edellisenä vuonna. Teollisuuden sekä asumisen ja maatalouden sähkönkulutus väheni hieman edellisestä vuodesta, kun taas palveluiden ja rakentamisen sähkönkulutus asukasta kohden laskettuna kasvoi. Vuoden 2013 tiedot eivät vielä ole saatavissa.

Vedenkulutus vaikuttaa välillisesti myös jätevedenpuhdistuksen ympäristövaikutuksiin. Asutuksen vedenkulutus on laskenut ja suuntaus on nähtävissä myös yhdyskunnan vedenkulutusluvuissa, missä on mukana myös palvelut. Yhdyskunnan vedenkulutus vuonna 2013 kulutus oli 152 l/as/vrk. Vuoden 2012 kulutus oli 164 l/as/vrk.

Sähkönkulutus asukasta kohden Oulussa vuonna 2012 laski hieman vuodesta 2011. Vuoden 2013 tiedot eivät ole vielä saatavissa.

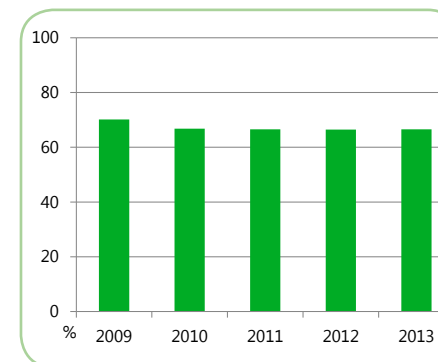
Asutuksen vedenkulutus on laskenut edelleen. Oululainen kulutti vuonna 2013 keskimäärin 111 litraa vettä vuorokaudessa. Vedenkulutus Oulussa on reilusti alle Suomen keskimääräisen tason (155 l/as/vrk) ja täyttää myös tavoitetaso 130 l/as/vrk.

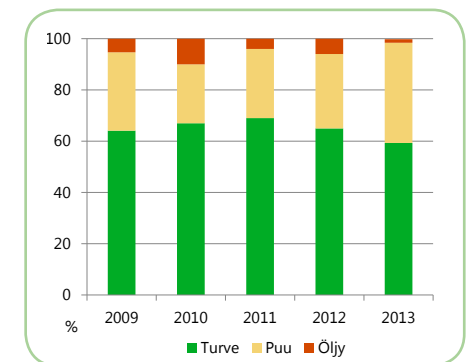
Kaukolämpö

Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus kertoo kaupunkirakenteen ja energiantuotannon suunnitelmallisuudesta sekä välillisesti luonnonvarojen kulutuksesta ja vaikutuksesta ilmanlaatuun ja ilmastomuutokseen. Oulun Energian

kaukolämpöverkko kattaa suuren osan kaupungin asuinalueista. Kaukolämpö tuotetaan sähkön ja lämmön yhteistuotantona. Energialähteinä ovat pääasiassa turve ja puu.

Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus kaikista Oulun kiinteistöistä on ollut viime vuosina korkea.

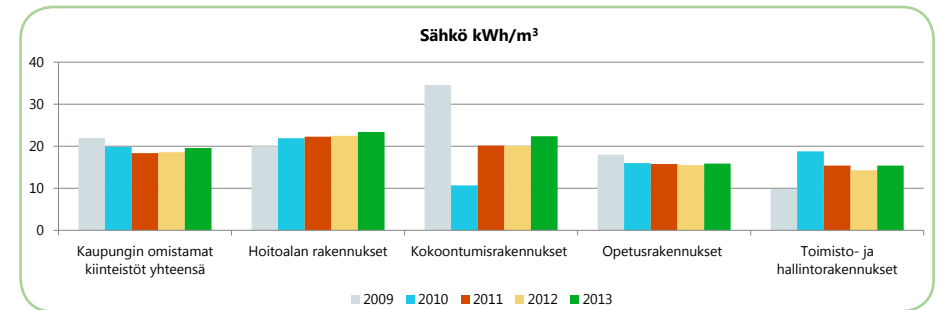

Vuonna 2013 puun osuus energianlähteenä oli 39 % ja turpeen osuus 59 %

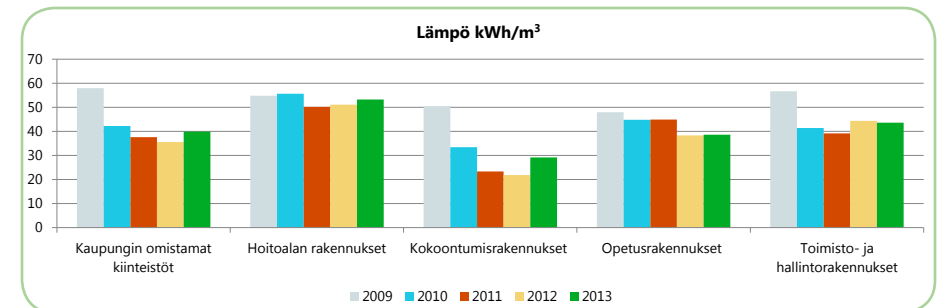
Sähkön-, lämmön- ja vedenkulutus kaupungin rakennuksissa

Sähkön-, lämmön- ja vedenkulutusta kaupungin omistamissa kiinteistöissä on tarkasteltu erilaisissa toimitiloissa. Sähkönkulutukseen vaikuttavat valaistuksen ohella erilaisten koneiden ja laitteiden määrä. Lämmön- ja vedenkulutus vaihte-

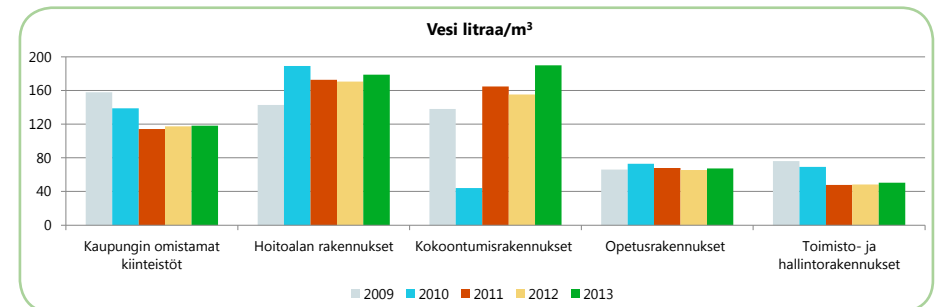
lee suuresti rakennustyypeittäin. Eri vuosien välistä vertailua vaikeuttavat toimitilojen käytössä tapahtuvat vaihtelut sekä peruskorjauskohteiden määrä. Lisäksi vuoden 2013 tietoihin vaikutti kaupungin kasvu. Rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi tehtävät energiakatselmuksot ja katselmuksissa tunnistettujen toimenpiteiden toteutukset jatkuvat.

Sähkön ominaiskulutus kaupungin omistamissa kiinteistöissä vuonna 2013 oli 19,6 kWh/r-m³. Sähkön ominaiskulutus kasvoi kaikissa rakennuksissa, vuonna 2012 sähkön ominaiskulutus oli 18,6 kWh/r-m³.

Lämmön ominaiskulutus kaupungin omistamissa kiinteistöissä vuonna 2013 oli 39,9 kWh/m³. Vuonna 2012 lämmön ominaiskulutus oli 35,6 kWh/m³. Kulutus laski hieman toimisto- ja hallintorakennuksissa, muissa rakennuksissa ominaiskulutus kasvoi.

Veden ominaiskulutus kaupungin omistamissa kiinteistöissä vuonna 2013 oli 118,1 l/m³. Veden ominaiskulutus kasvoi kaikissa rakennuksissa, vuonna 2012 ominaiskulutus oli 117,4 l/m³.

Ympäristökuormitus

Ilmanlaatu

Ilmanlaadun indikaattorit kuvaavat ilmanlaadun vaikutusta terveyteen, luontoon ja elinympäristön viihtyisyyteen. EU:n alueella on voimassa yhtenäiset raja-arvot eri ilman epäpuhtauksille. Ilmanlaatua kuvataan myös ilmanlaatuindeksillä, jossa eri ilman epäpuhtauksien (mm. hiukkaset ja typpidioksidi) pitoisuudet yhdistetään ja ilmanlaatu luokitellaan asteikolla hyvä, tyydyttävä, välttävä, huono tai erittäin huono.

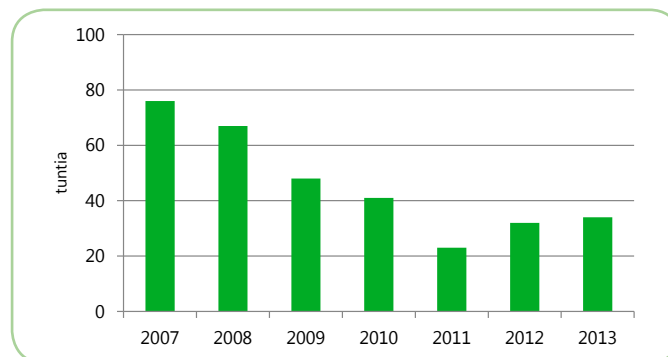
Vuonna 2013 hengitettävien hiukkasten yli $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittäviä vuorokausipitoisuuksia oli Oulun keskustassa kolme (raja-arvo ylittyy, mikäli ylityksiä on yli 35). Hiukkaspitoisuuksia on viime vuosina onnistuttu pienentämään pölyn suhteen ongelmallisimpana ajankohtana kevään katupölykaudella. Tähän on vaikuttanut mm. vähemmän pölyä aiheuttavien työmenetelmien käyttöönotto katujen puhdistuksessa sekä pölypitoisuuksien kohotessa suoritettu tehostettu pölynsidonta.

Liikenteen aiheuttamat typpidioksidipitoisuudet ovat pidemmällä ajanjaksolla hieman laskeneet. Pitoisuuksia on pienentänyt autojen moottoritekniikan ja polttoaineiden kehitys. Myönteistä kehitystä on kuitenkin hidastanut lisääntyneet liikennemäärät. Vuonna 2013 typpidioksidin vuosikeskiarvo oli $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (raja-arvo $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Typpidioksidin tuntiraja-arvo $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylitettiin yhden kerran ($224 \mu\text{g}/\text{m}^3$, joulukuuta). Raja-arvo sallii 18 ylitystä kalen-

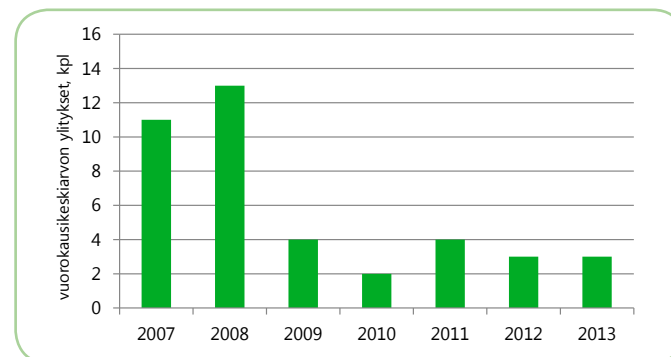
terivuodessa.

Typpidioksidin tuntiraja-arvon ylitys aiheutui poikkeuksellisesta pakkassäätilanteesta, jonka aikana ilma oli tyyni ja lämpötilan mukaan voimakkaasti kerrostunutta. Tällöin autojen pakokaasut kertyivät ilmakehän alimpaan kerrokseen ja aiheuttivat kohonneita epäpuhtauspitoisuuksia. Edellinen tuntiraja-arvon ylitys sattui vuonna 2010 samanlaisessa tilanteessa.

Alhaisemmat hiukkaspitoisuudet näkyvät ilmanlaatuindeksissä siten, että huonoja tai erittäin huonoja ilmanlaatatunteja on entistä harvemmin ja hyvien tuntien osuus on kasvanut. Vuonna 2013 huonoja ilmanlaatatunteja oli keskustassa 33 ja erittäin huonoja yksi tunti, joka aiheutui typpidioksidin tuntiraja-arvon ylityksestä.

Tehokkaampi katupölyn torjunta näkyy Oulun keskustan ilmanlaadussa. Huonojen tai erittäin huonojen ilmanlaatatuntien määrä on viime vuosina ollut vähäinen ja oli 34 vuonna 2013.

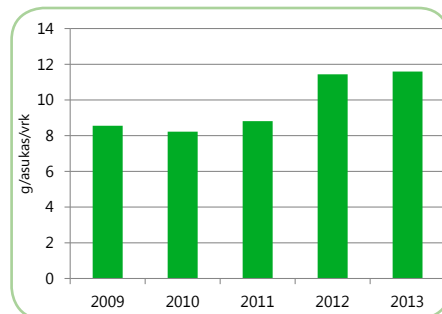

Hengitettävien hiukkasten vuosikeskiarvojen ylitykset ovat olleet alle raja-arvon. Vuonna 2013 hengitettävien hiukkasten yli $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittäviä vuorokausipitoisuuksia oli Oulun keskustassa kolme. Raja-arvo ylittyy, mikäli ylityksiä on yli 35.

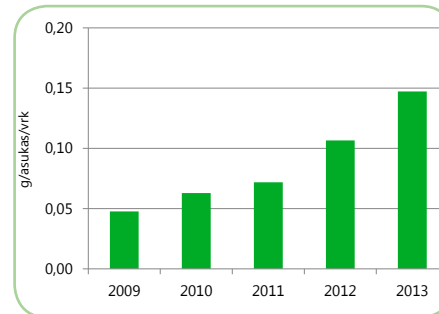

Jätevesikuormitus

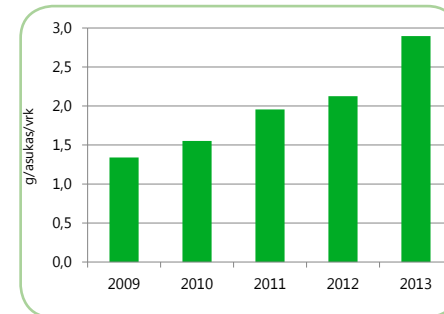
Taskilan jätevedenpuhdistamon jätevesikuormitus kuvaa yhdyskunnan vesistökuormitusta ja vaikutusta rehevöitysmiskehitykseen. Kuormitusluvuissa ovat mukana asutuksen, teollisuuden ja palveluiden kuormitus. Lisäksi Leton jätevedenpuhdistamolta alettiin johtaa vesiä Taskilan jätevedenpuhdistamolle toukokuussa ja Ervastianrannalta kesäkuussa.

Taskilan jätevedenpuhdistamon jätevesien kokonaistyyppikuormitus on kasvanut hieman viime vuosina. Asukaskohtainen kokonaistyyppikuormitus vuonna 2013 oli 11,6 g/asukas/vrk.

Taskilan jätevedenpuhdistamon jätevesien asukaskohtainen kokonaistyyppikuormitus vuonna 2013 oli 0,15 g/asukas/vrk.

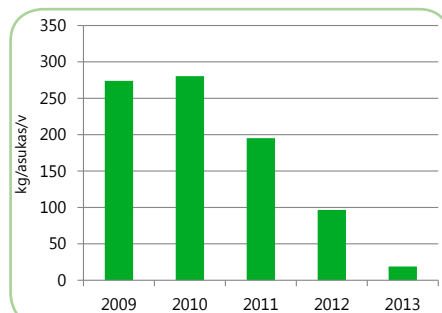

Taskilan jätevedenpuhdistamon jätevesien asukaskohtainen BHK7-kuormitus vuonna 2013 oli 2,9 g/asukas/vrk.

Kaatopaikalle loppusijoitettava yhdyskuntajäte

Yhdyskuntajätteen määrä kuvaa yhdyskunnan kulutuskäyttämistä ja tuotantorakennetta sekä välillisesti jätteistä aiheutuvia ympäristöhaittoja, kuten vesistöhaittoja, kaatopaikkojen kasvavaa tilantarvetta ja ilmastonmuutoksen kiihtymistä.

Loppusijoitettavan yhdyskuntajätteen määrä on vähentynyt huomattavasti Laanilan ekovoimalaitoksen aloitettua toimintansa elokuussa 2012. Osa yhdyskuntajätteestä paalattiin voimalaitoksen koepolttoa varten jo vuonna 2011, mikä näkyi myös loppusijoitettavan jätteen määrässä. Vuonna 2013 loppusijoitettavan jätemäärän pienenemiseen on vaikuttanut myös lajitteluareena Laren käyttöönotto. Lajitteluareenalla Ruskon jätekeskukseen tuotavat seka- ja rakennusjätteet lajitellaan koneellisesti hyötykäyttöön joko energijätteeksi ekovoimalaitokselle

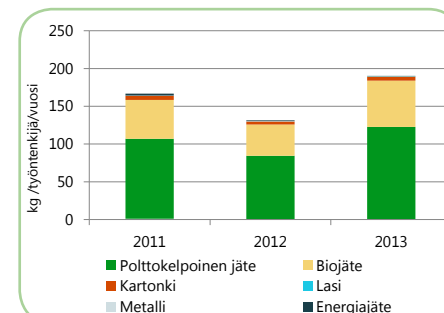

Ruskon jätekeskukseen loppusijoitetun yhdyskuntajätteen määrä on laskenut ekovoimalaitoksen käyttöönoton johdosta. Vuonna 2013 loppusijoitetun yhdyskuntajätteen määrä asukasta kohti laskettuna oli 19 kg/as.

tai materiaalikierrätykseen. Vuonna 2011 kaikista yhdyskuntajätteistä kaatopaikalle loppusijoitettiin 49,1 %, kun luku vuonna 2013 oli enää 2,7 %.

Kaupungin kiinteistöjen tuottaman yhdyskuntajätteen määrä

Kaupungin kiinteistöjen tuottama yhdyskuntajätteen määrä suhteutettuna kaupungin työntekijöiden määrään oli 191 kg vuonna 2013. Jättemäärään vaikuttavat myös kaikki kaupungin palveluita käyttävät asukkaat. Suurin osa tuotetusta jätteestä on polttokelpoista jätettä. Vuoden 2012 määrä ei kuntaliitoksen valmisteluvaiheesta johtuen ole täysin vertailukelpoinen.

Kaupungin kiinteistöjen tuottaman yhdyskuntajätteen määrä vuonna 2013 oli 191 kg/työntekijä. Kasvu edelliseen vuoteen oli sekä bio- että polttokelpoisen jätteen määrässä. Tiedoissa ei ole mukana keräyspaperi.

Ennakkoluuloista huolimatta jätevoimalalla ei ole vaikutusta hyötyjätteiden erilliskeräykseen

Oulun Jätehuollon tilastojen mukaan hyötyjätteiden lajittelu on noussut yli 21 % vuodesta 2012. Suurin nousija on kartonki, jota vuonna 2013 kerättiin 182 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna vastaavana ajankohtana.

Muiden materiaalina hyödynnettävien jätelajien määrät kasvoivat seuraavasti: lasi 57 %, metalli 11 % ja paperi 46 %. Kotitalouksien biojättemäärä kasvoi 1,6 % ja kaupan biojättemäärä laski 5,5 %. Kokonaisbiojättemäärä nousi 0,5 %.

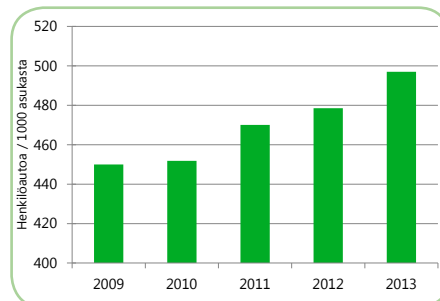
Liikkumisen kestävyys

Liikkumisen kestävyttä tarkastellaan autoistumisen, joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tunnuslukujen avulla, jotka kuvaavat myös ilmastostrategian tavoitteiden toteutumista.

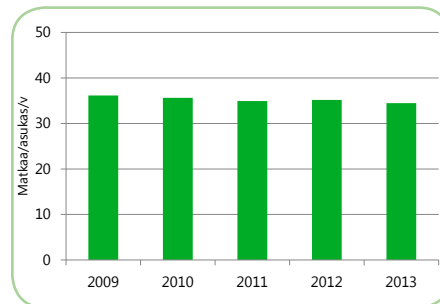
Autoistuminen kuvaa liikenteen määrää, tilantarvetta sekä liikenteen aiheuttamia päästöjä ja melua. Autoistuminen kertoo välillisesti myös palvelujen saatavuudesta ja joukkoliikenteen tarpeesta. Oululaiset omistivat vuoden 2013 lopussa 497 autoa 1000 asukasta kohden, kun edellisellä vuonna luku oli 479. Autojen kokonaismäärä on jatkanut kasvuaan koko 2000-luvun ajan. Suomessa on keskimäärin 570 autoa 1000 asukasta kohden.

Joukkoliikenteen matkustusmäärät asukasta kohden ovat Oulussa alhaiset. Tiedot on laskettu tasataska-alueen joukkomäärästä (kanta-Oulu), joten vuoden 2013 kuntaliitoksen vaikutus ei näy tilastossa. Joukkoliikenteen käyttö kuvaa kaupunkilaisten kulkumuotovalintoja, mutta myös joukkoliikenteen toimivuutta.

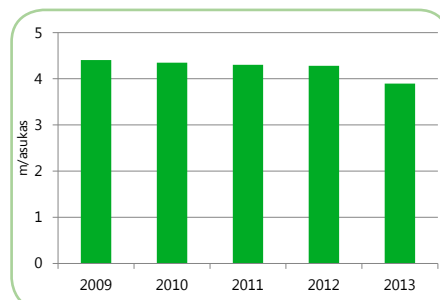
Kevyen liikenteen verkon kokonaispituus on kasvanut vuosittain. Kattava kevyen liikenteen verkko mahdollistaa pyöräilyn tai kävelyn henkilöautoilun sijaan. Vuonna 2013 kaupungin ylläpitämiä kevyen liikenteen väyliä oli yhteensä 755 km.

Henkilöautojen määrä tuhatta oululaista kohti vuonna 2013 oli 497. Suomessa on keskimäärin 570 autoa 1000 asukasta kohden.

Asukasta kohden laskettuna joukkoliikenteen matkustusmäärät ovat olleet viime vuosina alhaiset. Matkojen määrä vuonna 2013 oli 34,5 matkaa asukasta kohden, mikä on samansuuruinen kuin edellisinä vuosina.

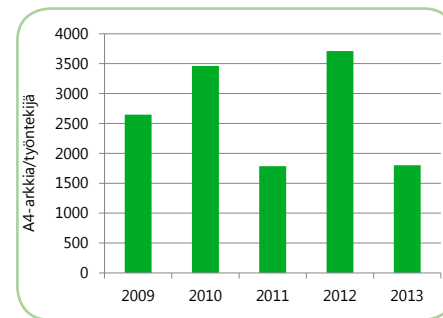
Kevyen liikenteen verkoston pituus asukasta kohti vuonna 2013 oli 3,9 metriä.

Ympäristövastuullinen kulutus

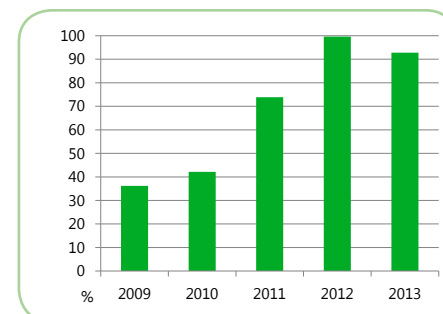
Ympäristövastuullisen kulutuksen seuraamiseen valitut indikaattorit ovat henkilöstön paperinkulutus sekä ympäristönäkökohdat huomioivien hankintojen osuus kokonaishankinnoista. Ensiksi mainittu kuvaa työntekijöiden kulutuskäyttäytymisen ympäristövastuullisuutta ja jälkimmäinen kaupungin panostusta ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseen.

Vuonna 2013 paperinkulutus vähentyi vuodesta 2012, paperinkulutus työntekijää kohti oli 1800 arkkiä. Kulutukseen vaikuttaa jonkin verran hankintojen rytmitys eivätkä vuodet ole täysin keskenään vertailukelpoisia.

Hankintojen laskennan lähtötietoina on käytetty kaupungin tekemien keskitettyjen hankintapäätösten määrää (milj. €) sekä ympäristökriteerejä sisältävien keskitettyjen hankintapyyntöjen määrää (milj. €). Hankintapäätösten määrä oli melkein kolminkertainen vuonna 2013 verrattuna vuoteen 2012, mihin osaltaan on vaikuttanut kaupungin kasvu. Ympäristönäkökohdan sisältäviksi hankinnoiksi lasketaan sellaiset tuotteiden ja palveluiden tarjouspyynnöt, joissa ympäristökriteerejä on vaatimuksina esim. teknisissä eriteltyissä tai ne sisältyvät tarjousten pisteytykseen. Indikaattori ei kerro toteutuneiden hankintojen ympäristömyötäisyyttä ja siltä osin sitä on tarpeen kehittää.

Paperinkulutus kaupungin työntekijää kohti tarkasteltuna on vaihdellut tarkastelujakson aikana paljon. Vuonna 2013 paperinkulutus työntekijää kohti oli 1800 arkkiä.

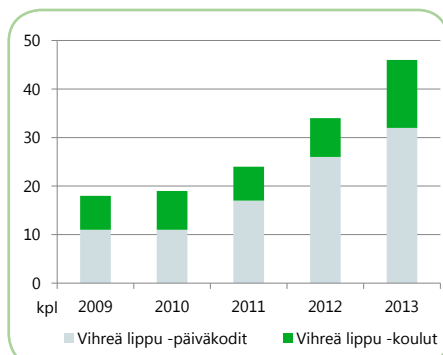

Vuonna 2013 ympäristönäkökohdat huomioitiin 93 %:ssa kaupungin keskitettyjen hankintojen hankintapyynnöissä.

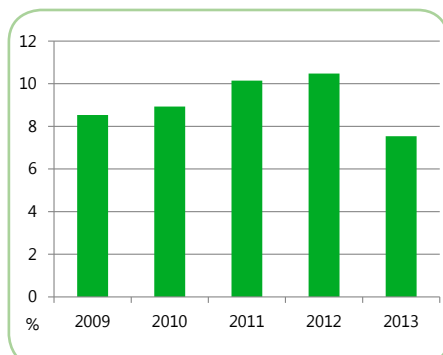
Ympäristökasvatus

Vihreä lippu ja muiden ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrä kuvaa panostusta ympäristökasvatukseen ja kestävä kehityksen edistämiseen. Vihreä lippu -koulujen ja päiväkotien määrä on edelleen kasvanut voimakkaasti. Vuonna 2013 Vihreä lippu -koulujen ja päiväkotien osuus Oulussa oli 22 % (päiväkoteja 32 ja kouluja 14). Päivähoito- ja perhetyön yksikkö Ainolan Alakööki ja Timosenkosken luontokoulu toimivat myös Vihreä lippu -toiminnan alueellisina edistäjinä. Oppilaitosten ympäristösertifikaatti/kestävän kehityksen sertifikaatti on myönnetty Oulun Palvelualan Opistolle, Hönttämäen koululle ja Oulun kansainväliselle koululle (Oulu International School).

Kaupungin järjestämään ympäristökasvatukseen osallistuminen kertoo sekä kaupungin panostuksesta toimintaan että kaupunkilaisten osallistumisaktiivisuudesta. Vuonna 2013 Alaköökin varhaiskasvatustoimintaan osallistuneiden määrä oli yli 7400 ja Timosenkosken luontokoulun järjestämään toimintaan osallistuneiden määrä noin 6100. Lisäksi perheiden joulupolkuun Hupisaarilla osallistui 700 oululaista. Ympäristötalossa järjestettiin ilmastomuutosaiheinen ympäristövaikuttajaforum Oulun yläkoulujen oppilaille ja toisen asteen opiskelijoille. Päivän aikana nuoret pohtivat yhdessä ympäristöalan asiantuntijoiden kanssa ilmastomuutoksen vaikutuksia tulevaisuuden Oulussa.

Vihreän lipun omaavien päiväkotien ja koulujen määrät ovat kasvaneet Oulussa vuosi vuodelta. Vuonna 2013 Oulun päiväkodeilla oli yhteensä 32 vihreää lippua ja kouluilla 14.

Kaupungin järjestämään ympäristökasvatustoimintaan osallistuvien oululaisten osuus koko kaupungin väkiluvusta oli 7,5 % vuonna 2013. Ympäristökasvatustoimintaan osallistui 14614 henkilöä vuonna 2013, kun osallistujamäärä vuonna 2012 oli 15354.

Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut sai Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry:n jakaman tunnustuspalkinnon Ympäristökasvatuksen Ruusun määrätietoisesta ja pitkäjänteisestä päiväkotien ja koulujen ympäristökasvatuksen tukemisesta. Seura haluaa tunnustuksilla nostaa esiin esimerkillisiä ympäristökasvatuksen käytäntöjä sekä ansiokasta työtä tekeviä ympäristökasvattajia.

Ekologisen kestävyysindikaattoreiden yhteenveto

Indikaattori	2009	2010	2011	2012	2013	
Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys						
Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten osuudet (%)	97,4	96,5	94,2	95,7	79,2	☹
Asemakaava-alueelle rakennettujen asuntojen osuudet (%)	98,5	98,9	97,6	97,8	94,8	☹
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella (%)	26,4	26,7	27,1	27,1	20,1	☹
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus maa-alasta (%)	4,4	4,7	3,4	3,4	4,0	☺
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus kokonaispinta-alasta (%)	4,1	4,4	3,4	3,4	4,8	☺
Palveluiden saavutettavuus 300 ja 700 metrin etäisyydellä (%)						
- päiväkodit (300 m/700 m, %)	43 / 88	27 / 75	27 / 74	36 / 82	23 / 66	☹
- koulut 1 – 6 luokat (300 m/700 m, %)	22 / 70	15 / 59	14 / 55	13 / 53	11 / 47	☹
- päivittäistavarakaupat (300 m/700 m, %)	34 / 79	33 / 78	31 / 73	31 / 74	27 / 64	☹
- kirjastot ja kirjastoauton pysäkit (300 m/700 m, %)	26 / 69	25 / 67	24 / 67	20 / 68	19 / 63	☹
- ekopisteet (300 m/700 m, %)	12 / 49	11 / 47	11 / 47	11 / 48	9 / 41	☹
- bussipysäkit (300 m/700 m, %)	83 / 98	81 / 96	82 / 96	82 / 97	61 / 93	☹
Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus						
Yhdyskunnan sähkön kulutus (MWh/as/v)	17,9	19,0	18,5	18,1	*	☺
Energialähteiden osuudet Oulun Energian kaukolämmön tuotannossa (turve / puu / öljy, %)	64/31/5/0	67/23/10/0	69/27/4/0	65/29/6/0	59/39/1	☺
Asutuksen veden kulutus (l/as/vrk)	123	118	118	116	111	☺
Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus Oulussa (%)	70,2	66,8	66,6	66,5	66,5	☹
Sähkön ominaiskulutus kaupungin omistamissa kiinteistöissä (kWh/r-m³)	22,0	19,9	18,4	18,6	19,6	☹
- hoitoalan rakennuksissa (kWh/r-m³)	20,0	21,9	22,3	22,5	23,4	☹
- kokoontumisrakennuksissa (kWh/r-m³)	34,6	10,7	20,2	20,1	22,4	☹
- opetusrakennuksissa (kWh/r-m³)	18,0	16,0	15,8	15,5	15,9	☹
- toimisto- ja hallintorakennuksissa (kWh/r-m³)	9,9	18,8	15,4	14,3	15,4	☹
Lämmön ominaiskulutus kaupungin omistamissa kiinteistöissä (kWh/r-m³)	58,0	42,3	37,6	35,6	39,9	☹
- hoitoalan rakennuksissa (kWh/r-m³)	54,8	55,7	50,2	51,1	53,3	☹
- kokoontumisrakennuksissa (kWh/r-m³)	50,5	33,4	23,3	21,9	29,2	☹
- opetusrakennuksissa (kWh/r-m³)	48,0	44,8	44,9	38,3	38,6	☹
- toimisto- ja hallintorakennuksissa (kWh/r-m³)	56,7	41,4	39,2	44,4	43,6	☺
Veden ominaiskulutus kaupungin omistamissa kiinteistöissä (l/r-m³)	158,0	138,7	114,3	117,4	118,1	☹
- hoitoalan rakennuksissa (l/r-m³)	142,8	189,1	172,7	170,6	178,7	☹
- kokoontumisrakennuksissa (l/r-m³)	137,9	44,1	164,7	155,2	189,8	☹
- opetusrakennuksissa (l/r-m³)	66,0	72,9	67,8	65,4	67,4	☹
- toimisto- ja hallintorakennuksissa (l/r-m³)	76,0	69,3	47,8	48,2	50,3	☹
Hengittävät hiukkaset (PM10) Oulun keskustassa						
Raja-arvon (vuorokausikeskiarvo 50 µg/m³) ylitysten määrät (kpl, raja-arvo sallii 35 ylitystä vuodessa)	4	2	4	3	3	☺
Typpidioksidi (NO ₂) Oulun keskustassa						
- Vuoden korkein tuntikeskiarvo (µg/m³) sekä raja-arvon ylitysten määrät (kpl). Raja-arvo (200 µg/m³) sallii 18 ylitystä vuodessa.	166 / 0	243 / 8	163 / 0	189 / 0	224 / 1	☹
- Vuosikeskiarvo, (µg/m³). (Raja-arvo 40 µg/m³)	23	29	24	23	25	☺
Huono tai erittäin huono ilmanlaatu (h/vuosi)	48	41	23	32	34	☹
Yhdyskunnan jätevesien kokonaistyyppikuormitus (g/as/vrk)	8,6	8,2	8,8	11,4	11,6	☹
Yhdyskunnan jätevesien kokonaisfosforikuormitus (g/as/vrk)	0,05	0,06	0,07	0,11	0,15	☹
Yhdyskunnan jätevesien BOD-kuormitus (g/as/vrk)	1,3	1,6	2,0	2,1	2,9	☹
Loppusijoitettavan yhdyskuntajätteen määrä (kg/as/vuosi)	274	280	195	97	19	☺
Liikkumisen kestävyys						
Autoistuminen (henkilöautoa/1000 asukasta)	450	452	470	479	497	☹
Joukkoliikenteen matkustajamäärä/as/vuosi	36,1	35,6	34,9	35,2	34,5	☹
Keven liikenteen verkon pituus (m/asukas)	4,4	4,3	4,3	4,3	3,9	☹
Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus						
Paperin kulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa (A4-arkkia/työntekijä)	2577	3473	1847	3710	1800	☺
Ympäristönäkökohdat huomioivat kaupungin hankinnat (% kokonaishankinnoista)	36,2	42,2	73,9	99,6	92,8	☹
Vihreä lippu- ja ympäristösertifioidut koulut ja päiväkodit (kpl)	18	19	25	34	46	☺
Kaupungin järjestämään ympäristökasvatukseen osallistuminen (% oululaisista)	8,5	8,9	10,1	10,5	7,5	☹

* tieto ei ole saatavilla

Oulun seudun ilmastostrategia

Oulun kaupunki on sitoutunut ilmastomuutoksen hillintään tavoitteenaan kasvihuonekaasupäästöjen pysyvä vähentäminen. Oulun seudun ilmastostrategia hyväksyttiin Oulun kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2009. Strategiassa on esitetty päämäärät ja keskeiset keinot ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja il-

mastonmuutokseen sopeutumiseksi. Valtuuston päätöksessä veloitettiin hallintokunnat ja liikelaitokset sisällyttämään ilmastostrategia omiin toimintoihinsa sekä edellytettiin seurantatietojen esittämistä vuosittaisen ympäristöraportoinnin yhteydessä.

Ilmastopimuksia ja sitoumuksia

- 2013 Aiesopimus energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta vuosille 2017–2020
- 2013 Green Digital Charter -sitoumus
- 2012 ERA17 Energiaviisaan rakentamisen aika -tiekartta
- 2012 Kestävän energiankäytön toimintasuunnitelma (Sustainable Energy Action Plan, SEAP)
- 2011 Uuden Oulun energiapolitiittiset linjaukset
- 2011 Kaupunginjohtajien ilmastoverkosto
- 2011 Euroopan kaupunginjohtajien ilmastositoumus (Covenant of Mayors, CoM)
- 2010 ILMO – Oulun kaupungin ilmasto-ohjelma
- 2009 Energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelma 2008–2016
- 2009 Oulun seudun ilmastostrategia
- 2009 Eurocities-ilmastojulistus
- 2007 Oulun kaupungin energiatehokkuussopimus vuosille 2008–2016

Oulu Green Digital Charter -sitoumukseen

Toukokuussa allekirjoitetulla Green Digital Charter -sitoumuksella Oulun kaupunki pyrkii pienentämään tieto- ja viestintätekniikasta aiheutuvaa hiilijalanjälkeä 30 prosentilla seuraavien 10 vuoden aikana. Tavoitteen edistämiseksi tulee toteuttaa viiden vuoden sisällä viisi kaupunkikohtaista ICT-pilottihanketta.

Oulun kaupungin ilmastositoumukset

Keskeisimpiä sitoumuksia ja sopimuksia ilmastostrategian tavoitteiden toteutuksessa ovat *Euroopan kaupunginjohtajien ilmastositoumus* ja siihen sisältyvä *Kestävän energiankäytön toimintasuunnitelma*, kuutoskaupunkien *Kaupunginjohtajien ilmastoverkosto* sekä toimintaa ohjaavat kuntien *Energiatehokkuussopimus* ja *ERA17 Energiaviisaan rakentamisen aika* -tiekartta sekä *Green Digital Charter* -sitoumus.

Kaupunginjohtajien ilmastoverkosto

Kuutoskaupunkien kaupunginjohtajat perustivat ilmastoverkoston helmikuussa 2011. Verkoston tavoitteena on monipuolinen yhteistyö ja toimiminen suunnanäyttäjänä ilmastokysymyksissä. Verkosto antaa kannanottoja ja julkilausumia, ja on esittänyt kymmenen aloitetta, joita kaupunginjohtajat vievät eteenpäin omista kaupungeissaan. Oulussa aloitteet ovat edenneet nopeasti.

Kaupunginjohtajien ilmastoaloitteet	
Aloite	Miten aloite on edennyt Oulussa
Paikallisen ERA17 Energiaviisaan rakentamisen -tiekartan laadinta.	ERA17-tiekartta hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.12.2012. Toteutus ja seuranta meneillään
Rakennusvalvonnan kehittäminen ennakoivan laadunvalvonnan suuntaan	Uudisrakentamisen ennakoiva laadunohjaus rakennusvalvonnan säännöllistä toimintaa vuodesta 2005 lähtien. Korjausrakentamisen ja asumisen laadunohjaus käynnistetty 2013.
Yhteishanke energia- ja ilmastoneuvonnan verkottamiseksi	Asukkaiden energia- ja ilmastotekojen edistäminen –hanke toteutettu vuonna 2012. Asukkaiden energianeuvontaa osana Oulun Energian asiakaspalvelua.
Ilmastovaikutusten sisällyttäminen budjettiin	Talousarviossa esitetty kaupungin strategiaa tukevat ilmastotavoitteet sekä hallintokuntien ja liikelaitosten ympäristötavoitteet. Vuosittainen seuranta ympäristötilinpäätöksessä.
Ekotukitoiminnan levittäminen	Ekotukitoiminta aloitettu vuonna 2012, etenee hyvin.
Matkustustarpeen vähentäminen	Matkustustarvetta vähennetty lisäämällä sähköisten työkalujen käyttöä. Videoneuvottelujen määrä lisääntynyt merkittävästi. Lync-pikaviestinsovellus käytössä.
Suurten kaupunkien mahdollisuuksien selvittäminen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 30 % vuoteen 2020 mennessä	Oulun Kestävän energiankäytön toimintasuunnitelmassa (SEAP) kuvattu lisätoimenpide, jolla 30 %:n asukaskohtainen vähennystavoite mahdollista saavuttaa.
Kuntien ja valtion ilmastokumppanuusaloitteen tukeminen	Oulu mukana vuonna 2014 käynnistytvässä Inno-vatiivisiin julkisiin cleantech -hankintoihin johtavat prosessit ja päätöksentekijärjestelmä –kumppanuushankkeessa.
Vähäpäästöisten autojen käyttöönoton edistäminen	Kaupungin henkilöautojen hankinnan päästökriteerit hyväksytty kaupunginhallituksessa 12.8.2013.
Ilmastoyhteistyön lisääminen kaupunkien ja pienten ja keskisuurten yritysten välillä	Kaupunki toimijana ja rahoittajana ilmasto- ja energia-alan tutkimus- ja yritystoiminnan edistämiseksi. Uusia mahdollisuuksia cleantech- ja materiaalihokkuuden aloille. PK-sektorin kehittämistä ja kansainvälistymistä edistetään hankkeistuksen kautta.

Energiaviisaan rakentamisen aika ERA17 -tiekartta

Oulun ERA 17 -tiekartan toimenpiteiden toteutus on käynnistynyt ja tilanne on käyty yksiköittäin läpi syksyn 2013 aikana. Energiaviisaan rakentamisen näkökulmat on otettu huomioon monin tavoin ja tärkeimmiksi painopisteiksi ohjelman toteutuksessa esitettiin seuraavaa:

Rakennusvalvonta

- Energiatehokkuus, esteettömyys, kosteuden hallinta

Yleiskaavoitus

- Uuden Oulun yleiskaava, liikennejärjestelmäsuunnitelma

Tilakeskus

- Energiatehokkuus

Katu- ja viherpalvelut

- Liikennejärjestelmäsuunnitelma, keskustan kehittäminen

Asemakaavoitus

- INURDECO-hanke, Kaukovainion kehittäminen, keskustan kehittäminen, Uuden Oulun yleiskaava

Maa ja mitta

- Hissi - Esteetön Suomi 2017 -hanke, Tulevaisuuden Kaukovainio -hanke, maanhankinnan suuntaaminen kaupunkirakennetta eheyttäväksi, täydennysrakentamisen tukeminen maankäytösopimuksilla

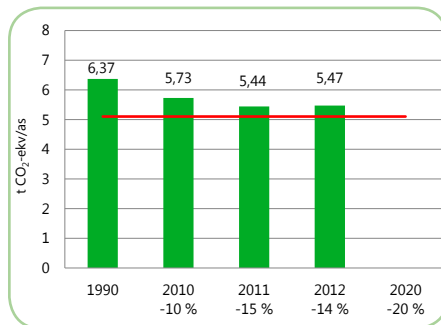
Oulun Energia

- Hajautettu energiantuotanto, palvelutuotannon kehittäminen

Toteutuneita toimenpiteitä on esitetty Ilmastomuutoksen hillitseminen -kappalessa.

Oulun kasvihuonekaasupäästöjen kehitys

Oulun kaupunkistrategiassa 2020 päästötavoitteeksi on asetettu vuodelle 2020 5,1 tCO₂-ekv. asukasta kohden, mihin kaupunki on sitoutunut myös allekirjoittaessaan Euroopan kaupunginjohtajien ilmastositoumuksen. Tavoitteena on vähentää asukaskohtaisia kasvihuonekaasupäästöjä 20 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä.

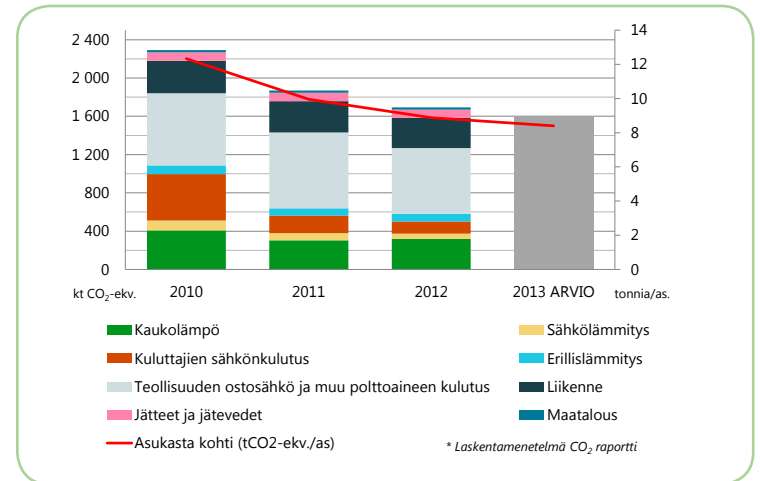

Vuonna 2012 päästövähennys asukasta kohden laskettuna oli 14 % vuoden 1990 tasosta. Päästövähennys koskee niitä toimintoja, joihin kaupunki voi toiminnallaan vaikuttaa (kaupungin rakennukset ja toiminnot, asuinrakennukset, palvelurakennukset, tieliikenne, joukkoliikenne ja jätehuolto). Päästöt on laskettu vuoden 2013 kuntaliitoksen mukaisesti.

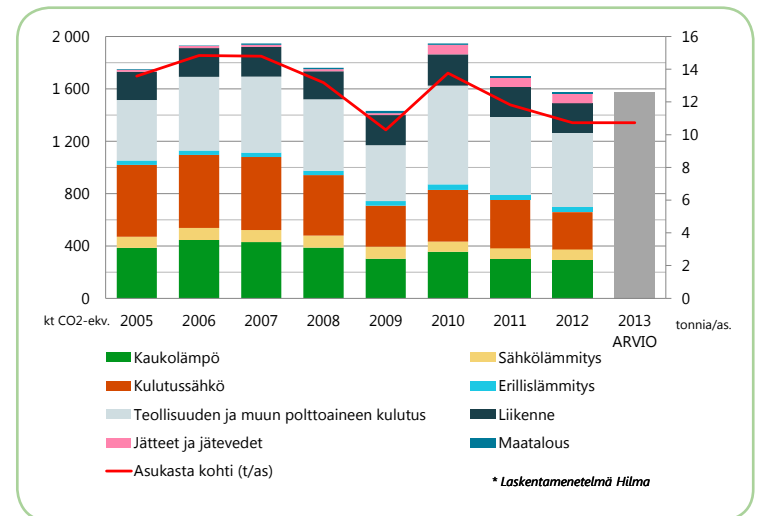
Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt

Oulun kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt laskivat vuonna 2012 noin 10 % vuoteen 2011 verrattuna. Kokonaispäästöt, jotka sisältävät myös teollisuuden osuuden, olivat 1 700 000 tCO₂-ekv. eli 8,9 tonnia asukasta kohden. Vuoden 2013 päästötiedot eivät vielä ole kaikilta osin saatavissa, mutta ennakoarvion mukaan niihin ei ole odotettavissa nousua.

Oulun kasvihuonekaasupäästöt on laskettu CO₂-raportti-menetelmällä, joka vastaa päästöraportoinnin uusimpia kansainvälisiä standardeja. Laskenta sisältää kauko-, sähkö- ja erillislämmityksen, kuluttajien sähkönkulutuksen, tieliikenteen, maatalouden ja jätehuollon sekä teollisuuden ja työkonien aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt.

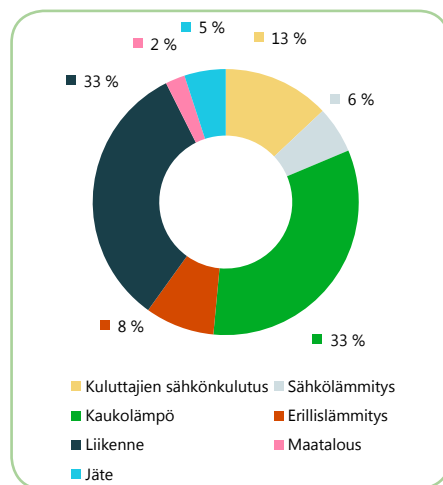
Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt on laskettu vuoden 2013 kuntaliitoksen mukaisesti vuosille 2010–2013. Merkittävin muutos vuonna 2012 oli sähkönkulutuksen päästöissä, mihin vaikutti erityisesti valtakunnalliseen sähkönhankintaan käytetyt vähemmän päästöjä aiheuttavat energialähteet.

Kanta-Oulun kasvihuonekaasupäästöjä on seurattu jo pitkään. Päästöjen pidemmän aikavälin tarkastelu osoittaa päästövähennystoimenpiteiden vaikutusten lisäksi sään vaihtelusta johtuvan energian tarpeen sekä erilaisten yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutukset.

Kuluttajien kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen

Vuonna 2013 suurin osuus kuluttajien aiheuttamasta päästöstä muodostui kaukolämmön kulutuksesta sekä liikenteestä. Kuluttajien aiheuttamien päästöjen syntymiseen voidaan vaikuttaa kiinnittämällä erityisesti huomiota asuntojen ja käyttöveden lämmitykseen, liikkumisen valintoihin sekä laitteiden energiankulutukseen.

Kuluttajien kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen ilman teollisuuden osuutta vuonna 2013.

Ilmastomuutoksen hillitseminen

Oulun seudun ilmastostrategiassa ilmastomuutoksen hillintää tarkastellaan yhdeksän keskeisen toiminnan kautta.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja olemassa olevan infrastruktuurin nykyistä tehokkaampi käyttö on ollut osa maankäytönsuunnittelua jo kauan, mutta ilmastotavoitteiden mukaantulon myötä sen merkitys on lisääntynyt ja selvästi nähtävissä uusia hankkeita ja kaavoituskohteita käynnistettäessä.

Kaupunkirakennetta on eheytetty osoittamalla täydennysrakentamista mm. Kellon-Coren, Pateniemenrannan sekä Kauppurienkadun, Svaanintien ja Suolamännyn tien alueille.

Kiimingin Hieta-ahon kaavarunkotyössä ja Hiukkavaaran keskuksen eteläosaan sekä ydinalueelle tehtiin kasvihuonekaasupäästölaskentaa sekä ilmastovaikutusten arviointia. Kiulukankaan asemakaavoituksen yhteydessä toteutettiin maalämpökairauksia, joista sekä aurinkopaneeleista ja -kennoista mainitaan alueen rakennustapaohjeissa.

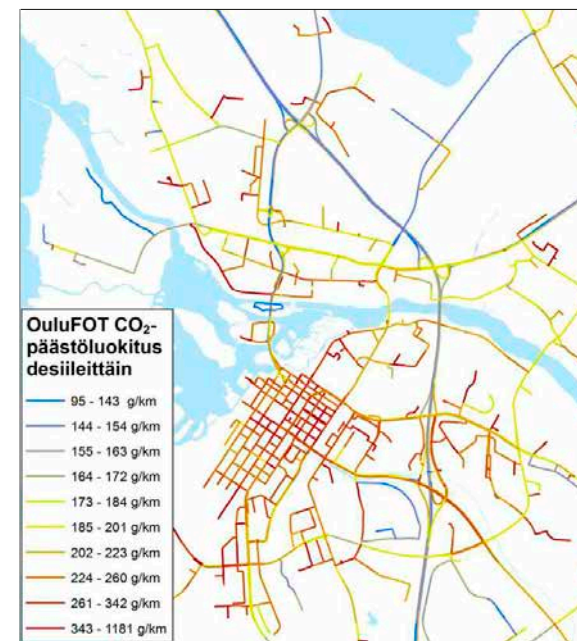
Tekeillä olevan Uuden Oulun yleiskaavan tavoitteena on yhdyskuntarakenteen eheyttäminen sekä maankäytön kehittäminen erityisesti kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen vyöhykkeillä. Yleiskaavan kanssa laaditaan rinnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa.

Yleiskaavan pohjaksi valmistui Suomen ensimmäinen koko kunnan kattava geoenergiakartoitus sekä maa-alueiden tuulivoimakartoitus. Geoenergiakartoituksessa on esitetty kokonaiskuva siitä, millä alueilla maalämpö on parhaiten hyödynnettävissä. Tuulivoimaloiden paikkaselvityksessä on kartoitettu kokoluokaltaan alle 10 voimalasta muodostuvien, nopeimmin toteutettavien tuotantoalueiden sijoittamismahdollisuuksia maa-alueille.

Maakuntakaavan uudistamisen teemanäkökulma on ilmasto- ja energianäkökulma. Maakuntakaavan ensimmäisessä vaiheessa on käsitelty mm. manneralueen tuulivoima-alueet, merituulivoiman päivitykset sekä turvetuotantoalueet.

Oulun kaupungin keskeisiä maankäytön ja yhdyskuntarakenteen suunnittelua ohjaavia ohjelmia ja sopimuksia ovat maankäytön toteuttamisohjelma (MATO) vuosille 2014-2018, maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen (MALPE) aiesopimus vuosille 2014-2015 sekä maapoliittinen ohjelmatyö (MAPO).

Vuosittain järjestetyn kaupunkisuunnitteluseminaarin aiheena oli *Oulu – Rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen*

ILKA-hankkeessa vertailtiin henkilöautoliikenteen tuottamia hiilidioksidipäästöjä eri tieosuuksilla. Saaristonkadulla tai Uusikadulla ajettu kilometri tuottaa lähes kaksinkertaisen päästön Kemintieellä ajettuun ajokilometriin verrattuna.

pääkaupunki?

Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden sekä Oulun Energian edustajat luennoivat Aalto-yliopiston järjestämässä *Energia yhdyskuntasuunnittelussa* -hankkeen loppuseminaarissa. Tilaisuudessa esiteltiin mm. energiaratkaisuja erityyppisillä alueilla sekä Oulun ERA17 -tiekartta.

Oulun kaupunki toimi asiantuntijana ja rahoittajana päättyneessä Oulun yliopiston maantieteen laitoksen Ilmastoystävällinen kaavoitus (ILKA) -hankkeessa, jossa kehitettiin paikkatietopohjaista toimintamallia henkilöautoliikenteen tuotaman hiilidioksidipäästön arviointiin eri kaavoitustilanteissa.

Energian tuotanto

Energianhankinnassa oleellista on sähkön ja lämmön yhteistuotanto. Energiantuotannon päästöjen vähentäminen edellyttää kulutuksen vähentämistä sekä uusiutuvien ja päästöttömien energialähteiden osuuden kasvattamista. Jätteiden energiahyödyntämisen lisäksi on tarpeen kehittää myös muiden uusiutuvien energialähteiden hankintaa ja käyttöä.

Oulun Energian energianhankinnan perustan muodostaa sähkön ja lämmön yhteistuotanto. Toppilan voimalaitoksella uusiutuvan energian osuus vuonna 2013 oli 36 prosenttia kokonaispolttoaineesta. Toppilassa tehtiin Suomen ennätys kaupunkia lämmittävässä voimalaitoksessa, kun 12 kuukauden ajanjaksolla käytettiin puuta sähkön ja lämmön tuotantoon yli si terawattitunti.

Hajautetun energiantuotannon sekä kotimaisen sähköntuotantokapasiteetin kasvattamiseksi Oulun Sähkönmyynti Oy toi ensimmäisenä Suomessa markkinoille Farmivirta-sähkösopimuksen, missä energia tuotetaan kotitilojen mikro- ja pienvoimalaitoksissa uusiutuvilla energialähteillä. Oulun Sähkönmyynti ostaa kotitaloustuottajan omasta käytöstä ylijäävän sähkön ja myy sen omana tuotteenaan kuluttajille. Tällä hetkellä Farmivirran tuottajajiloja on Oulussa yksi. Oulun Sähkönmyynti aloitti myös aurinkoenergiaan liittyvän kokeilun, josta on kerrottu sivulla 27 (Taloudellinen ohjaus).

Oulun Energian Laanilan ekovoimalaitos käyttää polttoaineenaan jätettä 120000 tonnia, josta 70000 – 80000 tonnia tulee Oulun Jätehuollon alueelta ja loput Koillismaalta sekä muualta Poh-

jois-Suomesta. Jätteistä tuotetaan sähköä ja lämpöä sekä prosessihöyryä Kemira Oyj:lle.

Oulun Energia on myös merkittävä tuulisähkön tekijä Innopower Oy:n osakkaana, missä se on mukana Oulun Vihreäsaaren, Oulunsalon Riutunkarin, Kemin Ajoksen, Kokkolan ja Kristiinankaupungin tuulivoimapuistoissa. Osuus on noin 6 % koko maan tuulivoimakapasiteetista.

Ruskon jätekeskuksessa kerättiin vuonna 2013 biokaasua talteen määrä, joka vastaa yli 2,7 milj. litraa kevyttä polttoöljyä ja noin 42 000 tonnin suuruisia hiilidioksidipäästöjä. Oman toiminnan lisäksi biokaasua hyödynnetään Paroc Oy:llä, Lindström Oy:llä sekä Oulun yliopistollisen sairaalan pesulassa prosessihöyrynä. Ruskon jätekeskuksen yhteyteen rakennettava biojätteen mädätyslaitos on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2015 alussa.

Oulun Veden meneillään olevassa Taskilan puhdistamosaneerauksessa toteutetaan lämmön talteenottojärjestelmä, jonka avulla puhdistetun jäteveden sisältämää lämpöenergiaa hyödynnetään tilojen lämmityksessä ja sähkötilojen jäähdytyksessä. Uusi järjestelmä vähentää Taskilassa tarvittavan kaukolämmön määrää.

Rakennukset ja rakentaminen

Rakennusten merkitys energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen kannalta on yksittäisistä tekijöistä suurin ja niihin sisältyy myös huomattavat säästömahdollisuudet.

Oulun rakennusvalvonta jatkoi uudisrakentamisen laadunohjausta, jonka vaikutus rakennusten energiankulutukseen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen on merkittävä. Vastaava toiminta on kehitetty myös korjausrakentamiseen. Rakennusvalvonnan www.energiakorjaus.info -sivustolla on ohjeistus, joka auttaa pientaloasujia pienentämään energiankulutusta ja korjaamaan rakennukset energiatehokkaammaksi toimintaan liittyvät riskit tiedostaen.

Rakennusvalvonta toteuttaa *Suurten kaupunkien uusiutuvat energialähteet ja pilotit – RESCA -hanketta*, joka on osa Tampereen, Turun, Oulun, Vantaan ja Helsingin yhteistä uusiutuvan energian osuuden lisäämiseen tähtäävää hankekokonaisuutta. Oulun hankkeen tavoitteena on tuottaa konsepteja, joilla ohjataan rakennuttajia ja suunnittelijoita pientalon uusiutuvien energialähteiden ja rakennuksen energiatehokkuuden yhteisvalinnassa. Hankkeelle luovutettiin viisi tonttia Hiukavaaran Kivikkokankaalta. Tontinluovutusehdoissa tontinsaaja sitoutetaan em. päämäärään. Hankkeeseen liittyen järjestettiin seminaari taloteknisistä järjestelmistä ja uusiutuvan energian lämmitysmuodoista.

Rakennusvalvonnan toteuttama RESCA-hanke sai kunniamaininnan Motiva Oy:n järjestämässä Vuoden uusiutuva energiateko –kilpailussa. Perusteluissa asiantuntijaraati mainitsee, että Oulun RESCA-hanke on hyvin kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti edesauttanut uusiutuvan energian käyttöä ja rakennusten energiatehokkuutta. Oulussa luodaan ennakoivan laadunohjauksen työkaluja rakennusvalvonnalle ja kaavoittajille.

Rakennusvalvonta järjesti myös aurinkosähköseminaarin kaikille aurinkosähkön hyödyntämistä esimerkiksi kesämökillä tai omassa rakennushankkeessa harkitseville.

Kaupungin omissa peruskorjauskohteissa on tavoitteena energiatehokkuus. Korjausten yhteydessä selvitetään mahdollisuudet uusiutuvan energian käyttöönottoon. Uusiutuva energia pyritään ottamaan käyttöön erityisesti kaukolämpöverkon ulkopuolisissa öljylämmityskohteissa. Tällä hetkellä uusiutuvaa energiaa hyödynnetään Pikkaralan, Vesalan, Madekosken ja Patamäen koulujen lämmitysjärjestelmissä.

Rakennusvalvonnan laadunohjauksen vaikuttavuus

Säästöt	Energiasäästö GWh/50v	Energiasäästö GWh	CO ₂ -päästö- väh. t/50 v	CO ₂ -päästö- väh. t	Säästö milj. €
2005	515	10,3	111500	2230	1,133
2006	543	10,9	117600	2352	1,199
2007	570	11,4	123000	2460	1,254
2008	602	12,0	132000	2640	1,320
2009	620	12,4	136000	2720	1,364
2010	240	4,8	52000	1040	0,528
2011	250	5,0	54600	1090	0,550
2012	185	3,7	53500	1070	0,407
2013	185	3,7	53500	1070	0,407
YHT.	3710	74,2	833700	16672	8,162

Oulussa vuosina 2005 – 2013 rakennettujen uudisrakennusten lämmitysenergiesäästöt ja päästövähennykset suhteessa rakentamismääräysten vähimmäistasoon. Energian ostoon tarvittiin vuonna 2013 noin 8,2 miljoonaa euroa vähemmän ja CO₂-päästöt vähenivät 16 672 tonnia verrattuna siihen, että ko. ajanjakson talot olisi tehty määräysten vähimmäistason mukaisesti (energian hinta 0,11 €/kWh).

Liikenne

Oulun kevyenliikenteen verkosto on kansainvälisestikin vertailtuna laaja ja toimiva. Sen sijaan paikallisliikenteen matkustajamäärät ovat entisestään vähentyneet 2000-luvulla. Joukkoliikenteen matkustajamäärän nostaminen vaatii useiden erilaisten rakenteellisten ja taloudellisten keinojen käyttöönottoa.

Oulun kaupungin strategisena tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn suhteellisia osuuksia kaikista liikkumismuodoista. Pyöräilyn kulkumuoto-osuus on Oulussa pysynyt valtakunnallisestikin korkeana, mutta paikallisliikenteessä matkamäärä laski hieman edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöautoliikenteen vähentämiseksi Oulun kaupunki tarjoaa työntekijöilleen mahdollisuuden työsuhdematkalippuun, joka oikeuttaa joukkoliikenteen lipun os-

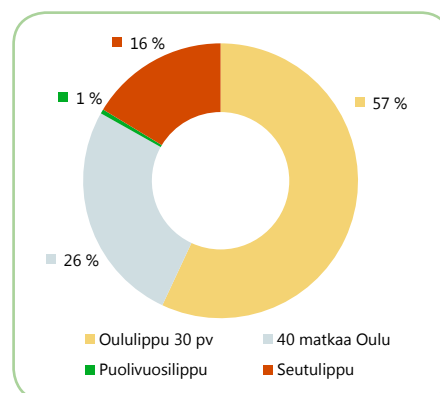
Oulun kaupungin lakimiehet edustivat viideoneuvotteluyhteyden avulla kaupungintalon neuvotteluhuoneesta Oulua ja Kiiminkiä nk. asfalttikartellioikeudenkäynnissä. Oikeudenkäynti kesti kokonaisuudessaan 10 viikkoa, jonka aikana Oulu osallistui niihin etäyhteydellä 28 kertaa sekä paikan päällä viisi kertaa. Väli-tön matkakulusäästö oli laskelmien mukaan yli 10 000 euroa ja matkustamiseen kuuluvan oman ajan säästö noin 130 tuntia. Lentomatkustamisesta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä säästy riivolta 11 000 kg/CO₂ ekv.

tamiseen kaupungin tukemalla alennetulla hinnalla.

Kaupungin yksiköissä on edistetty voimakkaasti verkkokokousratkaisuja osana matkustustarpeen vähentämistä sekä työajan tehostamista. Henkilökunnan käytössä on kaupungintalon, Oulu10:n, Ympäristötalon sekä palvelupisteiden videoneuvottelutilat.

Lync-pikaviestinsovelluksen käyttöoikeus on kaikilla ouka.fi sähköpostiosoitteen omaavilla. Tarpeen mukaan on hankittavissa myös muita eri tarkoituksiin soveltuvia ratkaisuja.

BusinessOulu hankki henkilökunnan käyttöön leasing-sähköauton. Oulun seudun ympäristötoimi järjesti sähköautojen esittely- ja koeajotilaisuuden kaupungin henkilökunnalle.

Vuoden 2013 aikana ostettiin yhteensä 4294 työsuhdematkalippua. Työsuhdematkalippujen määrä väheni 3 % vuoteen 2012 verrattuna.

Oulussa edistetty pyöräilyä monin keinoin

Oulussa on kevyen liikenteen väyliä yhteensä 755 kilometriä eli noin 3,9 metriä asukasta kohden. Pyöriteiden määrä lisääntyy vuosittain 10–20 kilometrillä. Kulkumuotoerottelulla ja eritasojärjestelyllä on luotu sekä turvallinen kevyen liikenteen verkko että toimiva autoliikenteen verkko. Tehtyjen toimenpiteiden ja oululaisen pyöräilyperinteen ansiosta viidennes kaikista matkoista tehdään pyöräillen.

Oulussa järjestettiin helmikuussa kansainvälinen talvipyöräilykongressi, jonka tavoitteena oli jakaa kokemuksia ja hyviä käytäntöjä eri puolilta maailmaa ympärivuotisen pyöräilyn kehittämiseksi. Kongressin yhteydessä julkaistiin selvitys, jossa Oulu valittiin maailman parhaaksi talvipyöräilykaupungiksi. Toiseksi tuli Ruotsin Linköping ja kolmanneksi Ruotsin Uppsala. Pisteitä kertyi termisen talven pituudesta kaupungissa, talvipyöräilijöiden osuudesta asukkaista, pyörätieverkoston pituudesta ja pyöräilymatkojen pituudesta asukasta kohti.

Oulun pyöräilyviikkoa vietettiin kesäkuussa. Viikolla järjestettiin mm. koko perheelle soveltuva kuvasuunnistus, ohjattu pyöräilyretkiä ja *Ookkonää pyöräily* -tapahtuma Oulun torilla.

Meneillään on myös *Talven pyöräilijä* -kampanja, joka on osa Oulun kaupungin ympärivuotisen pyöräilyn mallikunta-hanketta. Hankkeen tavoitteena on edistää arkipyöräilyä ympäri vuoden Oulun seudulla.

Joukkoliikenteen ja pyöräilyn reittioppaat päivitettiin ja niistä toteutettiin myös verkko- ja mobiiliversiot. Oulu on ollut mukana myös seudullisen liikkumisen ohjauksen suunnitelman toteutuksessa. Pyöräilyasioita on edistänyt osaltaan kaupungin ostopalveluna hankkima pyöräilykoordinaattori.

Ympäristötoimen järjestämässä sähköautojen esittely- ja koeajotilaisuudessa esiteltävät autot olivat Nissan Leaf, Mitsubishi i-MiEV, Citroen ZERO ja Opel Ampera. Tilaisuuteen osallistui yli 30 henkilöä, ja koeajokertoja kertyi yli 50. Tilaisuuteen ilmoittautuneiden kesken arvottiin Ecovill standardin mukainen taloudellisen ajotavan koulutus.

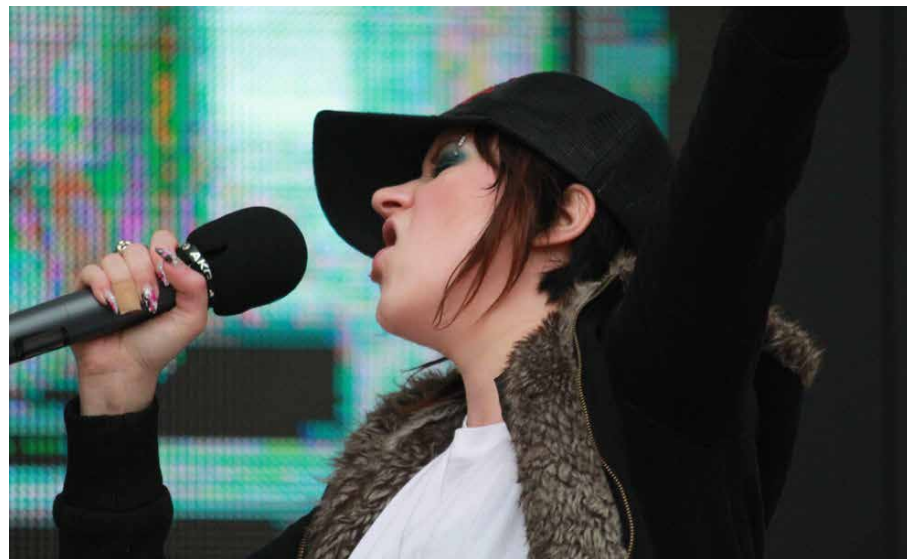
Tietoisuuden lisääminen

Ilmastomuutoksen hillitseminen edellyttää konkreettisia toimia, joiden toteuttamiseksi päivittäisten tottumusten muuttaminen on välttämätöntä. Muutoksen aikaansaaminen edellyttää monipuolista tietoa ja käytännön esimerkkejä energiansäästämismahdollisuuksista ja energiatehokkuuden parantamisesta.

Oulun Energian energiapalveluneuvoja jatkoi vuoden 2013 aikana kotitalouksien neuvontaa energiankulutuksesta ja energiansäästämismahdollisuuksista. Myös perinteiset koululaisvierailut voimalaitoksella jatkuivat. Etäluettavien reaaliaikaisen energiankulutuksen seurannan mahdollistavien sähkönkulutusmittareiden asennukset saatiin päätökseen.

Oulun seudun ympäristötoimi julkaisi kolme ilmastostrategian ja energiatehokkuuden seurantaan liittyvää katsausta. Ympäristötoimen toteuttama *ILMO – Oulun seudun ilmastoportti* –hanke päättyi suunnitellusti elokuussa. Hankkeen keskeisimmät toimenpiteet on esitetty sivulla 29.

Oulun Liikkujan viikko päättyi Rotuaarilla vietettyyn päätapahtumaan, jossa ou-

Kuva: Paula Kluuikeri, Duunarit, Oulun kaupunki.

lulaisista nuorista koottu ryhmä esitti sanoittamansa Liikkujan viikko -aiheisen rap-kappaleen yhdessä rap-artisti Sanan kanssa. Rotuaarilla oli tarjolla myös pyöräilyyn liittyviä tempauksia, tuote-esittelyjä sekä pyöränhuoltoa. Tapahtuman järjestämisestä vastasi yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.

Vuoden aikana kaupunki osallistui useisiin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin kampanjoihin, kuten Earth Hour –ilmastokampanjaan, Energiansäästöviikkoon, Liikkujan viikkoon ja Pyöräilyviikkoon.

Oulussa toimii 21 alueellista yhteistyöryhmää, joissa asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa oman asuinalueensa asioihin. Osalla alueista kokoontuu ympäristötyöryhmä tai -toimikunta. Esillä ovat olleet esimerkiksi asukastupien mahdollisuudet toimia lähiruuan jakelupisteinä, ruokapiiri-toiminta sekä jätehuollon ajankohtaiset asiat. Alueellisten yhteistyöryhmien toimintarahasta on tuettu mm. villiyrttiretkien järjestämistä sekä kierrätys- ja kirpputoritapahtumia.

Ympäristötalossa henkilökunnan käyttöön on hankittu yhteiskäyttöpyöriä, joista osa on sähköavusteisia. Käytössä on myös lainattavia joukkoliikenteen matkakortteja. Henkilökuntaa kannustetaan lisäksi erilaisiin kampanjoihin, kuten Kilometrikisan ja Liikkujan viikon avulla.

Uudet teknologiat ja innovaatiot

Ilmastonmuutoksen torjunta synnyttää maailmanlaajuiset markkinat uusille teknologioille ja innovaatioille, joihin myös Oulun seudun osaajien tulee osata tarttua.

Hiukkavaaran keskuksen asemakaa-voitukseen liittyvässä Kestävä pohjoinen talvikaupunki- (INURDE-CO/EWC) –hankkeessa etsitään aktiivisesti mahdollisuuksia energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiin innovaatioihin energiatehokkuudessa ja ilmastoasioissa. Hankkeen yhteydessä on järjestetty yhteistyötahojen kanssa työpajoja ja seminaareja.

Myös Varjakan vanhan rakennuskannan korjauksessa ja uudisrakentamisessa huomioidaan uudet teknologiat ja innovaatiot. Varjakan arkkitehtuurikilpailussa yksi arvostelukriteereistä oli energiate-

hokkuus ja kestävä kehityksen mukaiset käytännöt.

Oulu osallistuu valtakunnallisen INKA -ohjelmassa 2014–2020 kumppanina Tampereen vetämään Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus -teemaan yhdessä Lahden, Pääkaupunkiseudun ja Turun kanssa. Tavoitteena on, että yritykset saavat kehittää uutta liiketoimintaa ja demonstroida kohteita erityisesti Hiukkavaaran uuden kaupunginosan rakentamiseen. Oulu valittiin vastuukeskittymäksi Tulevaisuuden terveys -teeman innovaatioihin kumppaneinaan Kuopio, Pääkaupunkiseutu, Tampere ja Turku.

Oulun kaupunki osana Oulun innovaatioallianssia (OIA) edistää aktiivisena toimijana ja rahoittajana ilmasto- ja energia-alan tutkimus- ja yritystoimintaa. Oulun osaamiselle luodaan uusia mahdollisuuksia cleantech- ja materiaalitehokkuuden aloilla. PK-sektorin kehittämistä ja kansainvälistymistä edistetään erityisesti hankkeistuksen kautta. Keskeisiä toimijoita ovat BusinessOulu ja CEE (Center for Environment and Energy).

Viime vuosina Ouluun on perustettu tai sijoitettu lukuisia cleantech-alalla toimivia yrityksiä. Tällä hetkellä yritysten toimipaikkoja on noin 280 ja työpaikkoja 3400. BusinessOulu laatii vuosittain englanninkielisen julkaisun Cleantech Oulu, Company catalogue, jossa esitellään alan yrityksiä Oulun alueella.

BusinessOulu järjesti yhteistyössä lin Micropolis Oy:n, Oulun Energian, Suomen metsäkeskuksen, Oulun yliopiston ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa kaksipäiväisen Älykkö nää energiaa? -tapahtuman älykkäistä energiaratkaisuista ja resurssiviisaudesta Oulussa. Yli 160 osallistujaa keränneessä tapahtumassa kuultiin uusimmat energiaviisauden näkökulmat Tekesin, Sitran, TEM:n, Oulun kaupungin, etujärjestöjen ja yritysten asiantuntijoilta. Teemaosioissa keskityttiin biomassojen mahdollisuuksiin energiantuotannossa, tuulivoimahankkeisiin, älykkääseen rakentamiseen ja moderneihin energiaratkaisuihin sekä älykkäiden verkkojen rakentamiseen.

Taloudellinen ohjaus

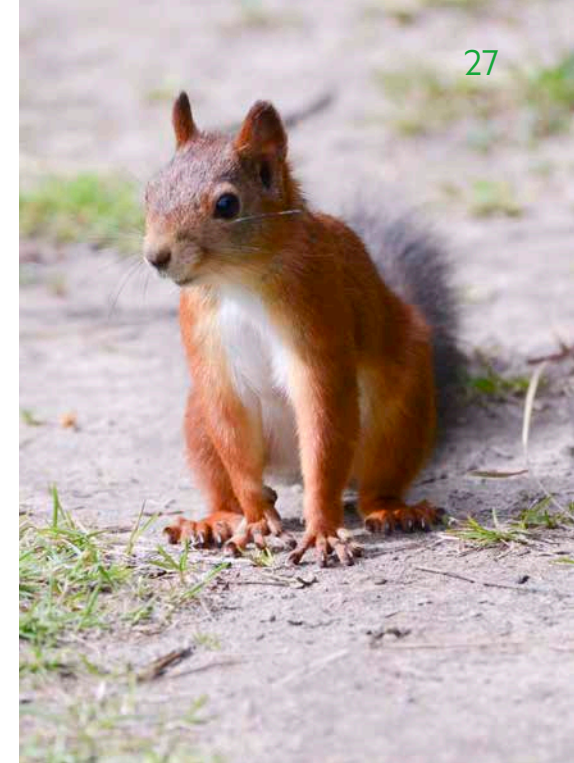
Ilmastonmuutoksen hillitsemisen keskeisimmät taloudellisen ohjauksen keinot kansallisella tasolla ovat verotus sekä erilaiset valtion tukitoimet. Keskeinen toimenpide kuntatasolla on vaikuttaa kunnan määräysvallassa olevien energiayritysten hinnoittelun rakenteeseen energiansäästöä ja energiatehokkuutta kannattavaksi.

Oulun Sähkönmyynti on aloittanut ko-keilun, jossa kotitaloudet tuottavat aurinko-energialla tuotetun ylijäämäsähkön sähkötalon verkkoon. Vuoden 2014 loppuun saakka kestävä kokeiluun valittiin mu-

kaan yhteensä 16 erilaista taloutta. Pilot-tiasiakkaat hankkivat Oulun Sähkönmyynnin tuella taloihinsa aurinkosähkön tuottamiseen tarvittavan laitteiston. Lisäksi yhtiö hoitaa asennukseen liittyvät suunnittelun ja luvat. Rahat kokeiluun saadaan Ympäristötililtä, jonne kertyy varoja yhtiön myymästä vihreästä sähköstä.

Vuoden 2013 aikana myönnettiin energia-avustuksia pientaloille sekä taloyhtiöille energiataloutta parantaviin korjaustoimenpiteisiin sekä uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon yhteensä 0,67 milj. €.

Oulun Energia kuuluu päästökaupan piiriin, mikä on EU:n pääasiallinen ohjauskeino ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen

Ilmastomuutoksen hillinnästä huolimatta ennustettuihin muutoksiin on varauduttava. Oulun seudulla keskeiset ilmastomuutokseen liittyvät ilmiöt ovat mm. tulviminen ja vedenpinnan nousu, sadannan kasvu sekä muutokset tuuliolosuhteissa ja lumisateiden määrissä. Meren pinnan nousua akuutimpi ilmiö on lisääntyvät myrskyt, jotka ajavat merivettä edellään ja nostavat sen pintaa hetkellisesti.

Ilmastomuutoksen aiheuttamiin haasteisiin vastaaminen edellyttää eri kaupungin toimialojen, kuten maankäytönsuunnittelun, teknisen toimen, vesihuollon ja pelastuslaitoksen yhteistyötä.

Yksi keskeisimmistä ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteistä on asuinalueiden hulevesien viivytyrakenteiden suunnittelu ja mitoitus vastaamaan lisääntyviä sademääriä. Ranta-alueilla sijoittuvissa kaavoissa määritetään kosteudelle alttiiden rakennusosien alin rakentamiskorkeus.

Kertomusvuonna Oulun kaupunki järjesti hulevesi- ja viherkattoseminaarin, jossa käsiteltiin mm. hulevesien luonnonmukaista käsittelyä.

Oulun seudun ilmastoportti

ILMO – Oulun seudun ilmastoportti –hankkeen ta-
voitteena oli tukea Oulun seudun ilmastostrategiaan
sisältyvää tietoisuuden lisäämistä. Hankkeen avul-
la luotiin ilmastoystävällisiä toimintatapoja, joiden
myötä lisätään energiatehokkuutta ja vähennetään
kasvihuonekaasupäästöjen syntymistä. Hankkeessa
toteutettiin monipuolista yhteistyötä sekä kaupun-
gin että yksityisen sektorin ja oppilaitosten kanssa.
Hankkeessa onnistuttiin luomaan käytännönläheisiä
ja kohdennettuja toimenpiteitä, jotka jäivät pysyviksi
myös hankkeen päätyttyä.

Oulun seudun ympäristötoimen ilmastoviestintä-
hanke toteutettiin 1.6.2011–31.8.2013 välisenä aika-
na. Hanke sai rahoitusta Euroopan aluekehitysrahas-
tosta (EAKR).

Ilmastoviestintä

Yhtenä keskeisimpänä toimenpiteenä oli vuoro-
vaikutteisen ja virikkeellisen viestinnän kehittämi-
nen ilmastotiedon jakamiseksi. Kaupungille luotiin
ilmastosivut, joilla korostuu Oulun seutu sekä sen
ominaispiirteet ilmastoasioissa. Sivuilla on kerrottu
kaupungissa tehdystä ilmastotyöstä, annettu vinke-
jä ilmastoystävälliseen elämäntapaan sekä esitetty
työkaluja ja mittareita ilmastotoimenpiteiden vaikut-
tavuuden seurantaan ja mittaamiseen. Hankkeessa
muita toteutettuja viestintämuotoja ja -tapoja olivat
sähköinen ja painettu tiedotus, tapahtumat ja tilai-
suudet sekä videot.

Ekotukitoiminta

Hankkeella käynnistettiin
ilmasto- ja energiapainot-
teinen ekotukitoiminta,
jossa vapaaehtoisia kau-
pungin työntekijöitä kou-
lutetaan ekotukihenkilöksi. Koulutuksen käytyään eko-
tukihenkilöt opastavat ja kannustavat työkavereitaan
ympäristötyöhön omissa työyhteisöissään. Ekotukitoi-
minta näkyy työpaikalla esimerkiksi energiansäästönä,
jätteen synnyn ehkäisynä, tehostuneena jätteiden lajit-
teluna, ekohankintoina ja kestävinä liikkumistapoina.

Hankkeen aikana järjestettiin seitsemän ekotukitoi-
minnan peruskoulutusta, joihin osallistui yhteensä 125
henkilöä. Koulutettujen määrää voidaan pitää hyvänä,
samoin toiminnan kattavuutta, sillä koulutuksiin osallis-
tuttiin lähes kaikista kaupungin hallintokunnista. Koulu-
tuksiin osallistui myös kaupunkiorganisaation ulkopuoli-
sia henkilöitä.

Ekotukitoiminnassa luotiin toimiva ja Oululle sopiva toi-
mintamalli, vakiinnutettiin malli osaksi normaalia toimin-
taa sekä muodostettiin asiantunteva ja innostava kou-
luttajatiimi. Laaja ekotukihenkilöverkosto mahdollistaa
jatkossa ilmastoystävällisten toimenpiteiden tehokkaan
ja käytännön läheisen toteuttamisen. Toiminnalle tee-
tettiin materiaalia, jota voidaan hyödyntää toiminnassa
pitkään. Ekotukitoiminnan käsikirja antaa tietoa, neuvoja
ja keinoja ympäristövastuullisuuden edistämiseksi työ-
paikan toiminnassa.

Mitä jos?

Ympäristötalossa järjestettiin ilmastomuutosaiheinen
ympäristövaikuttajaforum Oulun yläkoulujen oppilaille ja
toisen asteen opiskelijoille. Päivän aikana nuoret pohtivat
yhdessä ympäristöalan asiantuntijoiden kanssa ilmaston-
muutoksen vaikutuksia tulevaisuuden Oulussa. Tilaisuus-
den alustajana toimi tieteis- ja tietokirjailija Risto Isomäki.
Päivän tapahtumista tehtiin musiikkivideo, joka löytyy you-
tubesta hakusanalla "Mitä jos". Tilaisuus järjestettiin osana
ILMO – Oulun seudun ilmastoportti –hanketta yhteistyös-
sä Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden, Oulun si-
vistys- ja kulttuuripalveluiden sekä WWF:n kanssa.

Vaikuttavuuden mittaaminen ja seurannan kehittäminen

Vaikuttavuuden mittaamisessa edistyi monipuoli-
sen selvitystyön ansiosta. Uusia mittareita otettiin käyt-
töön ja olemassa olevien mittareiden käyttöä vakiin-
nnettiin edelleen.

Keskeinen osa vaikuttavuuden mittaamista oli kasvi-
huonekaasupäästöjen laskenta, missä saatiin koottua ajan-
tasainen päästötieto Oulun lisäksi muille kuntaliitoksen
kunnille. Oulussa ekologisen kestävyysmittareita on
käytetty vaikuttavuuden arvioinnissa jo pitkään ja useat
mittarit ovat samoja, joilla voidaan arvioida myös ilmas-
tostrategian toteutumista. Ilmastoidikaattorit on esi-
tetty tämän ympäristötilinpäätöksen yhteydessä, mutta
jatkossa myös kaupungin ilmastositivilla.

www.ouka.fi/ilmasto

Haaste Itämeren pelastamiseksi - Oulun kaupungin toimenpideohjelma

Oulun kaupunki on ollut mukana Turun ja Helsingin kaupunkien haasteessa Itämeren pelastamiseksi vuodesta 2008 lähtien. Haasteen tavoitteena on vaikuttaa vesien tilaan paikallisesti koko Itämeren piirissä Perämeri mukaan lukien. Haasteen on vastaanottanut yli 190 erilaista tahoa.

Oulun kaupungin toimenpideohjelmassa haasteen edistäminen kohdennettiin

kaupungin omaan toimintaan ja toimenpiteiksi valittiin sellaiset keskeisimmät seikat, joihin kaupunki voi toimillaan vaikuttaa.

Toimenpiteet koskevat pistekuormitusta ja viemäriverkoston kehittämistä, haja-kuormitusta, laivaliikenteen ja veneilyn jätevesien käsittelyä sekä satamaruoppauksia. Konkreettisten vesiensuojelutoi-

menpiteiden lisäksi ohjelmassa on myös virkistyskäyttöön, ympäristötietoisuuteen ja yhteistyöhön liittyviä seikkoja.

Itämerihaasteella on valtakunnallisesti todettu saadun hyviä tuloksia, mutta tekemistä riittää tuleville vuosillekin ja haastetta ollaan uudistamassa. Helsingin ja Turun kaupunkien Uusi Itämeriohjelma nostaa esille viisi keskeistä päämäärää:

Kirkkaat rannikkovedet, Hyvinvoiva meriluonto, Puhdas ja turvallinen vesiliikenne, Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö sekä Aktiivinen itämeri-kansalainen. Haasteen sisällön päivittyessä myös Oulun toimintamallia tullaan tarkastelemaan uudelleen.

Oulun kaupungin toimenpideohjelman seuranta 2013

PISTEKUORMITUS		Toimenpiteet 2013
JÄTEVEDEN PUHDISTUS		
Taskilan jätevedenpuhdistamon typenpoisto	Taskilan puhdistamo täytti fosfori- ja happea kuluttavan kuormituksen ja puhdistustehon lupaehdot hyvin lukuun ottamatta vuoden viimeistä neljänneistä. Typenpoiston osalta lupaehdot eivät kaikilta osin täyttyneet, mihin osaltaan vaikutti meneillään oleva saneeraustyö. Puhdistamon saneeraus- ja laajennustyöt valmistuvat 2014. <i>(Oulun Vesi)</i>	
	Jäteveden desinfiointia jatkettiin kesäkaudella. Desinfiointi vähensi lähtevän jäteveden bakteeritiheyksiä ja paransi lähtevän veden hygieenistä laatua. <i>(Oulun Vesi)</i>	
	Leton jätevedenpuhdistamolta alettiin johtaa vesiä Taskilan jätevedenpuhdistamolle toukokuussa ja Ervastinrannalta kesäkuussa. <i>(Oulun Vesi)</i>	
	Haukipudas – Oulu siirtoviemärin toteuttamisen sisältävä EAKR-hanke RANTA I – Rantapohjan vesialueiden virkistys- ja matkailukäytön edistämisen -hanke saatiin päätökseen. <i>(Oulun Vesi)</i>	
VIEMÄRIVERKOSTO JA HULEVEDET		
Viemäriverkoston saneeraus	Verkoston saneerauksia jatkettiin. Sekaviemäröintiä muutettiin erillisviemäröintiin aluesaneerauksissa. <i>(Oulun Vesi)</i>	
Hulevesien käsittely kaava-alueilla	Hulevesien käsittely otettiin huomioon asemakaavoitushankkeissa. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>	
	Järjestettiin eri yksiköiden asiantuntijoille suunnattu hulevesi- ja viherkattoseminaari. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>	
MUUT TOIMENPITEET		
	Ympäristölupavollisten toimintojen jätevesiä tarkkailtiin hyväksytyjen tarkkailuohjelmien mukaisesti sekä merialueen yhteis- tarkkailuna. <i>(Oulun Energia, Oulun Vesi, Oulun Satama, Oulun seudun ympäristötoimi)</i>	
	Kaupungin kiinteistöjen viemärit on uusittu kiinteistöremonttien yhteydessä. <i>(Tilakeskus)</i>	
HAJAKUORMITUS		
MAA- JA METSÄTALOUDEN KUORMITUKSEN VÄHENTÄMINEN		
Metsänhakkuut	Metsien hakkuissa on jätetty suojavyöhykkeet vesistöjen ranta-alueille. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>	
Ojitukset	Ojituksia ei ole tehty luonnontilaisilla soilla. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>	
Neuvonta ja kannustaminen	Maaseutuelinkeinojen kehittämisrahaa myönnettiin vesistöihin välillisesti vaikuttaviin toimenpiteisiin (mm. peltojen viljavuustekimukset, kasvinviljelyssuunnitelmat, karjanlannan ravinneanalyysit). <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>	
HAJA-ASUTUKSEN JÄTEVESIPÄÄSTÖT		
Haja-asutuksen kiinteistöjen liittäminen keskitetyn viemäroinnin piiriin	Haja-asutusalueiden viemärintiöohjelma valmistui. Ohjelmassa on esitetty tärkeysjärjestyksessä 16 eri viemärintiökohdetta. Viemäriin liitettäviä kohteita on noin 500. <i>(Oulun Vesi)</i>	
	Haukipudas – Oulu siirtoviemärin toteuttamisen sisältävä EAKR-hanke RANTA I – Rantapohjan vesialueiden virkistys- ja matkailukäytön edistämisen –hanke saatiin päätökseen. <i>(Oulun Vesi)</i>	
	Paikallisten asukkaiden toteuttama haja-asutuksen viemärintihanke Vepsänjärvellä jatkui.	
Kaupungin omistamien kiinteistöjen jätevesien käsittelyn kartoittaminen	Kaupungin hallinnassa olevaan Hietasaareen sijaitsevaan rakennukseen tehtiin tarvittavat muutostyöt viemäriverkostoon liittämiseksi. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>	

Tiedotus ja neuvonta	Jätevesijärjestelmiä koskevaa tiedotusta ja neuvontaa toteutettiin asiakasyhteydenottojen yhteydessä sekä Pro-Agrian jätevesi-neuvontahankkeessa. <i>(Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
MUUT TOIMENPITEET	
Mattolaitureiden poistaminen	Huonokuntoisia mattolaitureita ei enää kunnostettu ja laitureiden määrä vähenee poistuman kautta. Kesällä 2013 laitureita oli käytössä neljä. <i>(Sivistys- ja kulttuuripalvelut)</i>
Lumen läjittäminen	Kiinteistöjen maanalaiset säiliöt on tarkastettu määrääjoin. <i>(Tilakeskus)</i>
LAIVALIIKENNE JA VENEILY	
SATAMATOIMINTA JA LAIVALIIKENNE	
Satamien jätehuolto	Oulun Sataman jätehuoltosuunnitelma päivitetään ja tarkistetaan säännöllisesti. <i>(Oulun Satama)</i>
Satama-alueiden hulevesien käsittely	Ei uusia toimenpiteitä. <i>(Oulun Satama)</i>
Öljyvuotoihin varautuminen	Öljy- ja alusöljyvahinkojen torjuntaan merialueella on varauduttu. Öljyntorjuntakalustoa uusittiin ja hankittiin uusi työlautta. <i>(Pelastuslaitos)</i>
Muu toiminta	Vaarallisten aineiden tilapäistä säilyttämistä satama-alueella koskeva turvallisuus selvitys ja sisäinen pelastussuunnitelma päivitetty. <i>(Oulun Satama)</i>
	Osallistuttu öljyntorjuntakoulutukseen. <i>(Oulun seudun ympäristötoimi, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>
PIENVENESATAMAT	
Jätehuollon kehittäminen	Ei uusia toimenpiteitä.
PILAANTUNEIDEN SEDIMENTTIEN RUOPPAUKSET	
Sedimenttien ruoppaaminen	Ei uusia toimenpiteitä.
KANSALLINEN JA KANSAINVÄLINEN YMPÄRISTÖYHTEISTYÖ	
Ympäristöalan yhteistyö	Vesiosaamisen ja -teknologian yhteistyötä ympäristö- ja energia-alaa yhdistävän osaamiskeskittymän (CEE) kanssa jatkettiin. <i>(Oulun kaupunki)</i>
Oulujoen-Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma	Vesienhoitosuunnittelun toinen suunnittelukausi käynnistyi. Osallistuttiin vesienhoidon työryhmien työskentelyyn. <i>(Oulun Vesi, Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
Perämerenkaaren yhteistyö	Ei vesiensuojelutoimenpiteitä
Muu toiminta	Oulun vesistöjen kunnostusohjelman laadinta käynnistettiin yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Ohjelmassa määritellään Oulun vesien priorisointi ja kunnostustarve. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
VIRKISTYSKÄYTTÖ	
KALASTUS	
Kalanhoitotoimet	Oulun edustan vesioikeus- ja ympäristölupapäätösten mukaiset velvoiteistutukset ja kaupungin vapaaehtoiset istutukset toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Kalakantojen ylläpitämiseksi ja vaelluskalakannan vahvistamiseksi istutettiin mm. meriloh- ta, meritaimenta, vaellussiikaa, kirjolohta ja kuhaa. Nahkiaiskannan ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi toteutettiin ylisiirtoja. <i>(Oulun Energia, Oulun Vesi, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>

	Merikosken kalatietä nousevien kalojen määrää selvitettiin laskijalaitteen avulla. Touko-lokakuun välisenä aikana Merikosken padon yläpuoliseen Oulujokeen nousi mm. 432 lohta, 69 meritaimenta ja 8 lahnaa. <i>(Oulun Energia, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>
	Kalastuksen valvontaa suoritettiin merialueella sekä talvella että kesällä vähintään kerran kuukaudessa. Avovesikaudella valvonnan painopiste oli Sanginjoella. Kaupungin omistaman vesialueen kalastuslupien määrä on tilastoitu. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>
Kalataloustarkkailu	Meri- ja jokialueen kalataloustarkkailu toteutettiin kalatalousviranomaisen hyväksymien suunnitelmien mukaisesti osana ympäristölupapalvelollisten toimintojen yhteistarkkailua. <i>(Oulun Vesi, Oulun Energia, Oulun Satama, Yhdyskunta ja ympäristöpalvelut)</i>
ULKOILU JA RETKEILY	
Reitistöjen ja virkistyskäyttörakenteiden ylläpito ja kehittäminen	Luontopolkujen pitkoksia uusittiin, tauko- ja kalastuspaikkoja huollettiin. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>
Uimarantojen kunnossapito	Uimarantojen kesäaikaisesta kunnossapidosta ja turvallisuudesta huolehdittiin. <i>(Sivistys- ja kulttuuripalvelut, Tekninen liikelaitos)</i>
	Uimarantojen leväseuranta toteutettiin osana valtakunnallista seurantaa. Vähäisiä leväesiintymiä havaittiin Kuivasjärvessä, Jäälinjärvessä ja Oulujoessa <i>(Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
	Nallikarin uimarannalla ja sen lähiympäristössä toteutettiin EU-rahoitteinen rantarakenteiden ja rannan toiminnallisuuden kunnostushanke. <i>(Oulun Vesi, Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
	Nallikarin, Taskilan-Toppilan, Mustasaaren, Hietasaaren ja Vihriäsaaren ranta-alueiden sekä Oulun edustan merialueen bakteerien pitoisuuksien tehostettua tutkimusta kesä-elokuussa jatkettiin. Nallikarin uimaveden laatu oli erinomainen ja alitti uimavesiasetuksen mukaiset raja-arvot. Tulokset osoittivat Nallikarin ranta-alueen veden hygieenisen laadun edellisen vuoden tapaan parantuneen, mihin on vaikuttanut jätevedenpuhdistamolta lähtevän jäteveden desinfiointi sekä uimarannan ruoppaus. Muiden ranta-alueiden veden laadussa oli vaihtelua. <i>(Oulun Vesi, Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
Muu toiminta	Lisäveden johtamista Pyykösjärveen järven veden laadun parantamiseksi jatkettiin. Talviaikaiset happipitoisuudet eivät laskeneet lisäveden johtamisen aikana kriittisiksi. <i>(Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)</i>
	Osallistuttiin Kiimingin – Jäälin vesienhoitotoimikunnan Jäälinjojan valuma-alueen vesistöjen kunnostusta ja hoitoa edistävien tahojen yhteistyöfoorumiin. <i>(Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
	4H-yhdistykset siistivät kaupungin omistamia merenrantoja Haukiputaan alueella ja suorittivat muita siivous- ja puhtaanapitotöitä Kiimingin ja Ylikiimingin alueilla.
TIETOISUUDEN LISÄÄMINEN MERIALUEEN TILASTA	
Lisätään tiedotusta kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksista merialueen tilan parantamiseksi.	Merialueen edustan ja Oulujoen vuotuiset tarkkailuraportit saatettiin päättäjien tietoon. <i>(Oulun Vesi, Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
	Vesistöjen virkistyskäyttö ja asukkaiden ympäristövastuu olivat esillä tiedotusvälineille toimitetuissa tiedotteissa. <i>(Oulun seudun ympäristötoimi)</i>
	Uimavesitiedotteet toimitettiin valvonnassa oleville uimarannoille ja tiedotusvälineille. <i>(Oulun seudun ympäristötoimi)</i>

Ympäristöasioiden hoito kaupunkiorganisaatiossa

Oulun kaupungin yksiköiden asettamien ympäristötavoitteiden toteutumista sekä ympäristöasioiden hoitamisen ja seuran hallintaa seurataan vuosittain.

Seurantakysely toteutettiin aikaisempien vuosien tapaan hyödyntämällä verkkopohjaista arviointityökalua (ZEF). Vastaus saatiin kaikilta 18 palvelualueelta ja liikelaitokselta, joihin kysely lähetettiin. Kaupunkiorganisaatiossa tapahtuneiden muutosten myötä ympäristöasioiden hoidon tarkastelu kattaa aiempaa laajempia kokonaisuuksia.

Ympäristöasioiden hallinta

Noin puolella yksiköistä on laadittu kestävä kehityksen ohjelma tai vastaava. Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluilla, Oulun teknisellä liikelaitoksella, Oulun Energialla, Oulun Jätehuollolla sekä Oulun Satamalla on sertifioitu ISO 14001-standardin mukainen ympäristöjärjestelmä. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tukipalveluilla on WWF:n Green Office -diplomin ja -merkin käyttöoikeus. Yhteensä 46 Oulun koululla ja päiväkodilla on Vihreä lippu- tai ympäristösertifiointi. Oulu oli ensimmäinen suuri kunta, joka saavutti valtakunnallisen 15 % tavoitteen Vihreä lippu päiväkotien ja koulujen määrässä.

Ympäristöjärjestelmän tai kestävä kehityksen ohjelman toteutusta seurataan sisäisissä palaverissa, johtoryhmissä, lauta-/johtokunnissa sekä johdon katsel-

muksissa. Henkilöstölle tiedotetaan ympäristöasioista pääasiassa sisäisissä kokouksissa sekä Akkun ja muiden sisäisten tiedotteiden välityksellä.

Ympäristöasioiden vastuuhenkilö oli nimetty kaikkiin yksiköihin.

Ympäristötavoitteet ja niiden toteutuminen

Yksiköiden arviot talousarvioon asetettujen tavoitteiden toteutumisesta vuosilta 2012 ja 2013 on koottu oheiseen taulukkoon. Vuoden 2013 tärkeimmät ympäristötavoitteet ja niiden perusteella toteutetut toimenpiteet on koottu liitteeseen 1.

Arvioiden mukaan yksiköt ovat onnistuneet talousarvioon asetettujen tavoitteiden toteutuksessa pääosin hyvin. Myös toimenpiteiden vaikuttavuus arvioitiin pääosin hyväksi. Kuusi yksikköä arvioi toimenpiteiden vaikuttavuuden kohtuulliseksi.

Tavoitteiden toteutumista seuraavia mittareita on käytössä tai kehitteillä yli puolella yksiköistä. Mittareita ovat paperin, energian, veden ja materiaalien kulutuksen ja jätemäärien seuranta, jäteveden puhdistustulokset, häiriötilanteiden seuranta, ekotase sisältäen useita mittareita, kuljetus- ja työkalukaluston kasvihuonekaasupäästöt, ilmatiiveyden ja kosteuden hallinta, tuhkan ja lietteen hyötykäyttöaste, polttoainejakauma sekä palvelurakenteista kertovat mittarit.

Talousarvioon asetettujen ympäristötavoitteiden toteutuminen.

	Oma arvio v. 2012 talousarvioon asetettujen tavoitteiden toteutumisesta*	Oma arvio v. 2013 talousarvioon asetettujen tavoitteiden toteutumisesta*
Hyvinvointipalvelut	-	kohtuullisesti
Sivistys- ja kulttuuripalvelut	hyvin	hyvin
Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut	hyvin	hyvin
Oulun seudun ympäristötoimi	hyvin	hyvin
Oulun rakennusvalvonta	hyvin	erittäin hyvin
Konsernipalvelut	-	kohtuullisesti
Oulun Energia	erittäin hyvin	hyvin
Oulun Vesi	hyvin	hyvin
Oulun Satama	hyvin	heikosti
Oulun Jätehuolto	hyvin	hyvin
Oulun Tietotekniikka	hyvin	hyvin
Oulun tekninen liikelaitos	kohtuullisesti	hyvin
Oulun Serviisi	hyvin	kohtuullisesti
Oulun Tilakeskus	hyvin	erittäin hyvin
Oulun Konttori	hyvin	hyvin
BusinessOulu	-	hyvin
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	kohtuullisesti	hyvin
Oulun Työterveys	kohtuullisesti	kohtuullisesti

(- = ko. hallintokunta/liikelaitos ei ole vastannut kysymykseen)

Ympäristövaikutuksia aiheuttavien toimintojen ohjeistus ja menettelytavat

Ympäristöasioiden hoitamiseen liittyvissä ohjeistuksessa on viime vuosina edistytty. Vaikka hankintoihin liittyvä ohjeistus otettiin käyttöön useassa yksikössä vuonna 2013, on hankintojen toteuttamisessa parantamisen varaa. Ekotukitoiminnan kattavuus on kaupungin yksiköissä hyvä ja tällä hetkellä ekotukihenkilöitä on 15 yksikössä.

Yksiköissä on järjestetty aktiivisesti sekä asukkaisiin että kaupungin työntekijöihin kohdistuvia ympäristöasioihin liittyviä tiedotus- ja osallistamistilaisuuksia. Tutustumiskäyntejä on järjestetty mm. Ruskon jätekeskukseen, voimalaitoksille ja kalatielle. Toteutuneita hankkeita ja tapahtumia ovat olleet mm. ympäristövai-kuttajaforum, pyöräilyviikko, energiansäästöviikko, kilometrikisa sekä Earth Hour –ilmastokampanja, kaupunkisuunnittelun seminaari, ekotukikoulutukset, sadonkorjuuviikko, kansainvälinen talvi-pyöräilykongressi, jätevesiviemäröinnin laajentamiseen liittyvät asukastilaisuudet, rakentamisen energiatehokkuuskoulutukset, sähköautojen esittelytilaisuus, RESCA-hanke sekä cleantech- ja hajautettua energiantuotantoa koskevat seminaarit.

Koulutettujen ekotukihenkilöiden määrät sekä olemassa oleva ohjeistus yksiköittäin.

Jakelu	Ekotukihenkilöiden määrä	Syntyvien jätteiden käsittely	Energian käyttö ja säästö	Veden käyttö ja säästö	Materiaalien käyttö ja kulutus
Hyvinvointipalvelut	52	😊	😊	😊	😊
Sivistys- ja kulttuuripalvelut	40	😊	😊	😊	😊
Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut	3 (*)	😊	😞	😞	😊
Oulun seudun ympäristötoimi	3 (*)	😊	😊	😞	😞
Oulun rakennusvalvonta	-	😊	😊	😊	😊
Konsernipalvelut	8	😞	-	😞	😞
Oulun Energia	(*)	😊	😊	😊	😊
Oulun Vesi	1	😞	-	😊	😊
Oulun Satama	0	😊	😞	😞	😞
Oulun Jätehuolto	1	😊	😊	😊	😞
Oulun Tietotekniikka	(*)	😊	😞	😞	😞
Oulun tekninen liikelaitos	-	😊	😊	😊	😞
Oulun Serviisi	3	😊	😊	😊	😊
Oulun Tilakeskus	3 (*)	😊	😊	😊	😞
Oulun Konttori	(*)	😊	😊	😞	😊
BusinessOulu	-	😊	😞	😞	😞
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	1	😊	😞	😞	😞
Oulun Työterveys	1	😊	😞	😞	😞

(*) ekotukikoulutuksesta vastaavat yksiköt

😊 ohjeistus käytössä

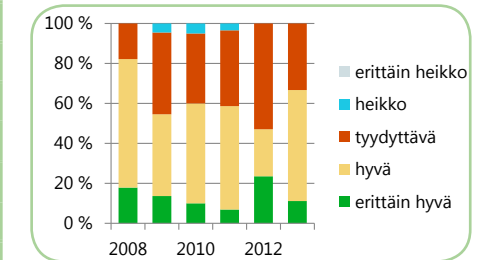
😞 ei olemassa olevaa ohjeistusta

😊 ohjeistus osittain käytössä

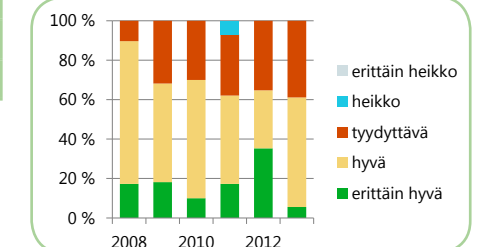
- ei vastausta

Henkilöstön ympäristötietoisuus, motivaatio ja asenteet

Ympäristötietoisuuteen ja motivaatioon liittyvät seikat ovat ei-mitattavia, henkilökohtaiseen näkemykseen perustuvia arvioita ja vastaajat vaihtelevat vuosittain, näin ollen tulokset eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Usein on havaittavissa, että ympäristötiedon karttuessa myös kriittisyys omaa toimintaa kohtaan lisääntyy.

Henkilöstön ympäristötietoisuuden taso on edelliseen vuoteen verrattuna kohentunut, mutta toisaalta tason arvioiminen erittäin hyväksi on laskenut.

Henkilöstön motivaatio ja asenteet oli arvioitu yli puolessa yksiköistä hyväksi ja yhdessä erittäin hyväksi, mikä oli vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tason arviointi tyydyttäväksi on pysynyt samana.

Liite 1

Hallintokuntien ja liikelaitosten ympäristötavoitteiden 2013 toteutuminen

HYVINVOINTIPALVELUT		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet / tavoitetaso	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Ympäristötietoinen ja kestävän kehityksen edistämiseen sitoutunut henkilöstö.	Kestävän kehityksen tavoitteita tarkennetaan jokaisella palvelualueella. Kestävän kehityksen verkosto edistää toimenpiteiden toteutusta ja seuranta.	Palvelualueiden esimiehille on järjestetty kysely kestävän kehityksen asioista ja kehittämisehdotuksista. Kyselyssä esille nousseisiin asioihin on pyritty yhteisesti löytämään ratkaisuja. Hyvinvointipalveluiden kestävän kehityksen työryhmä on kokoontunut säännöllisesti.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Asiakaslähtöiset laadukkaat, oikea-aikaiset ja kestävä kehitystä tukevat palvelutuotantotavat.	Avohoitopainotteisten ja kevyempien palveluiden osuus koko palvelurakenteesta kasvaa ja asiakkaan omaa aktiivisuutta ja osallisuutta tuetaan.	Lastensuojelussa pääpaino on ollut kotiin suuntautuvassa työssä. Osana vanhustyön palvelurakenteen muutosta pitkäaikaista laitoshoidoa on vähennetty ja lisätty kuntouttavaa lyhytaikaishoitoa.
	Asiakas saa yhtenäisen hoito- ja palvelusuunnitelmakokonaisuuden ja palvelusopimusten mukaiset palvelut.	Hoito- ja palvelutakuut toteutuivat pääosin lain edellyttämässä rajoissa. Sairaanhoidopiirin kanssa on käynnistetty yhteistyötä yhteisten potilaiden ja asiakkaiden palveluketjujen rajapintojen sujuvoittamiseksi.
	Uusien työ- ja toimintatapojen vakiinnuttaminen: mm. omahoito, liikkuva työ, konsultaatiot, mini-interventiot, teknologian hyödyntäminen sekä aukioloaikojen laajentaminen.	Omahoitopalveluihin rekisteröityneiden käyttäjien määrä on lisääntynyt 96 % edellisvuodesta ja sähköistä ajanvarausmahdollisuutta ei-kiireellisissä toiminnoissa on laajennettu.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Kulutuksen vähentäminen	Sitoudutaan toimenpiteisiin energian kulutuksen vähentämiseksi.	Henkilöstöä on tiedotettu ja energian kulutukseen on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.
	Edistetään potilas-/asiakastyössä käytettävien materiaalien järkevää käyttöä ja kierrätystä.	Terveydenhuollossa syntyvien riskijätteiden kuljetuksista on päätetty hyvinvointipalveluiden johtoryhmässä.
	Ympäristötietoiset toimistotyön käytännöt.	Paperitulostamista on pyritty vähentämään tulostusasetuksilla ja tulostustarpeen harkinnalla.
	Asiakas- ja työmatkaliikenteessä kevyen ja joukkoliikenteen käytön edistäminen.	Työmatkapyöräilyyn on kannustettu. Työpaikoille tarvittaisiin riittävästi katollisia pyöräparkkeja.
Toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävät ratkaisut ja hankinnat pitkällä aikavälillä	Jätteiden määrän minimointi ja lajittelu.	Jätteiden lajitteluohjeistuksia on lisätty ja lajittelukäytäntöjä tehostettu.
	Hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökohdat ja tuotteiden uusiokäyttömahdollisuus.	Kilpailutusasiakirjoissa hankinnoilta on edellytetty mahdollisimman vähäistä ympäristökuormitusta ja Oulun kaupungin ympäristöpolitiikan huomiointia.

SIVISTYS- JA KULTTUURIPALVELUT		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Sivistys- ja kulttuuripalveluille laaditaan yhteinen kestävä kehityksen ohjelma.	Perustetaan työryhmä, joka määrittelee yhteiset tavoitteet, vastuut ja työyksiköihin ulottuvan verkoston tavoitteiden saavuttamiseksi.	Hallinnon tasolla merkittävin asia on ollut SIKU:n yhteisen työryhmän sekä toimialakohtaisten työryhmien perustaminen. Lisäksi työyksiköissä on omia ympäristö/kestävän kehityksen tiimejä.
Henkilöstölle tarjotaan kestävä kehityksen eri osa-alueiden koulutuksia. Koulutuksissa huomioidaan henkilöstön erilaiset työnkuvat.	Koulutuksia järjestetään mm. ilmastosta, energian ja veden säästä, terveydestä ja hyvinvoinnista, turvallisuudesta, monikulttuurisuudesta, osallisuudesta, kestävä kehityksen kasvatuksista	Suomen ympäristökasvatuksen seura palkitsi Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut ympäristökasvatuksen ruusulla pitkäaikaisesta ympäristökasvatuksen tukemisesta oululaisissa päiväkodeissa ja kouluissa. Oulu saavutti valtakunnallisen 15 % tavoitteen Vihreä lippu päiväkotien ja koulujen määrässä.
Johdon ja esimiesten palaverissa käsitellään kestävä kehityksen johtamista ja asioiden hallintaa.	Kestävä kehityksen eri ulottuvuuksia ja yhteyksiä tehdään tunnetuksi esimiesinfoissa, jotta ne voidaan ottaa huomioon päätöksenteossa.	
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Sivistys- ja kulttuuripalvelut on aktiivinen kestävä kehityksen edistäjä.	A) Sivistys- ja kulttuuripalveluiden eri yksiköt osallistuvat paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin kestävä kehityksen verkostoihin. B) Laaditaan varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun kestävä lasten ja nuorten yhtenäinen kestävä kehityksen oppimispolku.	Kestävä kehityksen kasvatuksen edistämiseksi on laadittu "Oululainen kestävä kehityksen oppimispolku", joka mahdollistaa kokemuskellisten ja elämyksellisten oppimiskokemusten tarjoamisen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.
Työyksiköihin luodaan puitteet ja käytännöt, jotka mahdollistavat kestävä kehityksen mukaisen toiminnan.	Hankitaan tarvittava välineistö ja laaditaan toimintaohjeet.	
Kannustetaan sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimintoja tukevia yrityksiä ja liikelaitoksia (mm. kiinteistöhoito, siivous, ruoka-huolto, tietotekniikka) edistämään kestävä kehitystä omissa toimitissaan.	A) Järjestetään tapaamisia tukipalveluiden tuottajien kanssa, joissa käsitellään työyksiköistä tulleita aloitteita. B) Otetaan mahdollisuuksien mukaan kestävä kehityksen tavoitteen huomioon kilpailutuksessa ja sopimuksissa.	
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Kaikissa sivistys ja kulttuuripalveluiden merkittävässä ratkaisussa huomioidaan ympäristöasiat yhtenä osatekijänä.	Tukipalvelun henkilöstö tiedostaa ja huomio omissa suunnitelmissa, sopimuksissa jne. ympäristöasioiden laajan vaikuttavuuden	
Kulutuksen vähentäminen	A) Toteutetaan toiminnallisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja ja hankintoja pitkällä aikavälillä. B) Energian ja veden säästäminen sivistys- ja kulttuuripalveluiden tiloissa.	Työyksiköissä on kehitetty erilaisia toimintatapoja ja järjestetty kampanjoita kulutuksen vähentämiseksi.
Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tukipalvelut -yksikön henkilökunta ja johto huomioivat toimitissaan kestävä kehityksen tavoitteet.	Tukipalveluyksikössä Green Office ohjelma laajenee uusien työntekijöiden toimintaan.	Tukipalveluissa Green Office ohjelma on laajentunut uusien työntekijöiden toimiin.

YHDYSKUNTA- JA YMPÄRISTÖPALVELUT		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Ympäristövastuu ja tietoisuus - osaamisen ylläpito ja kehittäminen.	Henkilöstön perehdyttäminen ja ympäristökoulutus.	Ympäristötietoisuusindeksi on noussut, indeksi vuonna 2013 oli 2,95, kun se vuonna 2012 oli 2,91. Ekotukihenkilötoiminta on käynnissä. Ekotukihenkilöitä yhdyskuntalautakunnan vastualueella on kolme.
Oman toiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen - yhteinen ympäristöjärjestelmä - työhön liittyvän matkustustarpeen vähentäminen ja kestävä liikkuminen - energiankulutuksen vähentäminen.	Varmistetaan standardinmukainen toiminta ja kehitetään toimintatapoja jatkuvan parantamisen periaatteiden mukaisesti. Ajantasaiset ja kattavat paikkatiedot saavutettavissa. Videoneuvottelujen käytön lisääminen ja oman auton käytön vähentäminen. Energiankulutuksen minimointi työpaikalla.	Sisäiset auditoinnit on totutettu syksyllä 2013. Määräaikaissarviointi joulukuussa 2013. Sertifikaatti voimassa. KIOSKI-sovelluksen käyttöä on edistetty kulttuuriympäristötiedon inventointipankkina. Lyncin ja videoneuvottelulaitteiden käyttöä on aktivoitu koulutuksella. Työntekijöillä on mahdollisuus käyttää työnantajan bussilipuja kaupungin sisällä työasioiden hoidossa. Työntekijöiden käyttöön on hankittu lisää polkupyöriä. Energiankulutuksen vähentämiseen on kannustettu kampanjoiden ja tiedotteiden avulla.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Hyvä ympäristön tila -hyvät viher- ja virkistysalueet kuntalaisten käytössä -hyvä ilmanlaatu -turvallinen elinympäristö -esteettömyys	Maankäytön suunnittelu, hyvä viher- ja virkistysalueiden suunnittelu ja kestävä toteutus.	Pateniemen kaavarungossa, Hiukkavaaran keskuksen Soittajankankaan, Vaskikankaan ja monitoimitalon asemakaavan yhteydessä on tehty maankäytön, liikenteen ja ympäristön yleissuunnitelmat. Kaukovainion maankäytön, liikenteen ja ympäristön yleissuunnitelma on hyväksytty ohjeellisena noudatettavaksi jatkosuunnittelussa. VILMO -selvitys (viheralueiden rakenne ja luonnon monimuotoisuus) on käynnistetty yleiskaavan perusselvitykseksi. Maisemarakenne- ja luonnon monimuotoisuus selvitykset ovat valmistuneet.
	Pölynsidonta ja harjaus kasteltuna.	Katupölyn sidonnassa on seurattu tuntiarvoja, nousuihin on reagoitu nopeasti. Katupölyn raja-arvo (PM10) on ylitetty vuoden aikana kolme kertaa.

Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista

Ilmasto- ja energiakysymyksiin vastaaminen

- energian käytön vähentäminen
- kaupunkirakenteen eheyttäminen
- uusien energiamuotojen käyttö
- joukko- ja kevyenliikenteen kehittäminen
- matkustustarpeen vähentäminen

Ilmastomuutoksen hillitsemiseen tähtäävät toimenpiteet mukana kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa

- katuvalaistuksen ohjauksen kehittäminen
- olemassa olevan infran hyödyntäminen
- kaupunkirakennetta eheyttävä tontinluovutus MATOn mukaisesti
- mahdollistetaan uusien energialähteiden käyttö
- selvitetään kaupunkipyörien käytön mahdollisuudet
- matkustustarpeen vähentäminen suunnittelun keinoin
- merkittävien hankkeiden vaikutukset ilmastomuutokseen arvioidaan.

Katuvalaistuksen mittarointia on tehty. Katuvalaistuksen ohjausjärjestelmä on uusittu Haukiputaalla, Oulunsalossa, Kiimingissä ja osittain Oulussa.

Kaupunkirakennetta on eheytetty osoittamalla täydennysrakentamista olemassa olevan infran yhteyteen mm. Kellon Coren-alue, Svaanintien asemakaavan muutos, Pateniemenranta, Suolamännyn-tie, Kauppurienkatu 9 sekä omakotitalojen tonttijaoilla.

Kerros- ja rivitalotontteja on luovutettu täydennysrakentamisalueilta: Alppila (1), Karjasilta (1), Limingantulli (1), Toppilansaari (2) ja Tuira (1).

MATOn mukaista tontinluovutusaiakataulua on toteutettu. MATO-työssä on laskettu tavoitteellinen täydennysrakentamisen osuus koko asuntotuotannosta. Täydennysrakennusalueille tulee kerrostalotuotannosta n. 90 % (n. 850 as/v), AKR, AP ja AR –tuotannosta 10 % (55 kpl/v) ja AO –tuotannosta alle 10 % (35 kpl/v).

Holma-Haapajärvi II asemakaavoitusta varten on tehty luonto-, maisema- ja rakennettavuusselvitys ekosysteemipalveluiden näkökulmasta.

Hieta-ahon kaavarunkotyössä sekä Hiukkavaaran keskuksen eteläosan ja ydinalueelle on tehty khk-laskelmat ja ilmastovaikutusten arviointi.

Hiukkavaaran jätehuollon esiselvitys, 24.6.2013. Hiukkavaaran keskuksen INURDECO-hankkeessa etsitään sekä kaavoituksessa että toteutuksessa mahdollisuuksia energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiin innovaatioihin energia- ja ilmastoasioissa.

Varjakan arkkitehtuurikilpailussa yksi arvostelukriteereistä on ollut energiatehokkuus ja kestävän kehityksen mukaiset käytännöt.

Kiulukankaan asemakaavoituksen yhteydessä on tehty maalämpökairaukset, joista mainitaan rakennustapaohjeissa. Rakennustapaohjeissa on ohjeistusta aurinkopaneeleista ja -kennoista.

Oulun kaupunki on luovuttanut Hiukkavaaran alueelta RESCA-hankkeelle tontteja (5). Hankkeessa pilotoidaan uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä asuinrakentamisessa. Tontinluovutus-ehdoissa tontinsaaja on sitoutettu em. päämäärään.

		Uuden Oulun yleiskaavaluonnoksessa korostetaan yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja täydennysrakentamismahdollisuuksia. Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen on käynnistetty, missä tavoitteena on kestävien kulkumuotojen käyttö-osuuksien kasvu. Paikallisliikenteen matkamäärä: 5 021 045 matkaa (-0,83 %). Seutuliikenne, oululaisten seutulippumatkat: 197 455 matkaa (+5,3 %). Kulkumuotojakaumaa ei tutkita vuosittain. Kaupunkipyörien käytön mahdollisuutta on selvitetty yhteistyössä Lahden, Tampereen, Hyvinkään ja Lappeenrannan kaupunkien kanssa.
OULUN SEUDUN YMPÄRISTÖTOIMI		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Ympäristövastuu ja tietoisuus.	Kaupungin ympäristöjohtamisen ja -politiikan toteutumisen seuranta ja koordinointi.	Ympäristöpolitiikan päivittäminen kaupunkistrategiaa tukevaksi on käynnistynyt ympäristöohjelman laadinnan myötä.
	Oikea-aikainen ja oikein kohdistettu tiedotus.	Ympäristönsuojelun tiedottamisen vuosisuunnitelma on toteutunut (9 tiedotetta, 3 julkaisua, 2 raporttia, 3 ilmastokatsausta). Ilmalaadun verkkosivusto sekä maasto-opetuskohteiden tiedot on päivitetty.
	Ilmastoviestintään painottuvien hankkeiden toteutus.	ILMO – Oulun seudun ilmastoportti -hanke toteutui suunnitelman mukaisesti ja päättyi elokuussa.
Oman toiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen.	Ympäristötoimen ympäristöohjelman päivitys ja raportointi.	Toteutus jäi odottamaan kaupunkistrategian edellyttämää ympäristöohjelman laadintaa.
	Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen.	Ympäristötalon työntekijöitä on ohjeistettu kampanjoiden ja tiedotteiden avulla jätehuoltoon ja energiansäästöön liittyen.
	Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden yhteisen ympäristöjärjestelmän laadinta.	Toimintajärjestelmä (Tekevä) on otettu käyttöön. YYP:n yhteisten ohjeiden ja prosessikuvausten päivitys on aloitettu.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Hyvä ympäristön tila.	Kaupungin ympäristöasioiden hoidon raportointi, ympäristötilinpäätös.	Ympäristötilinpäätös on laadittu kaupungin toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitteeksi.
	Ympäristön pilaantumisen ja terveydelle aiheutuvien haittojen ennaltaehkäisy.	Tavoitteen toteutumisesta on huolehdittu lupien ja valvonnan keinoin. Ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytty Oulussa ja hyväksyntä on vireillä muissa toimialueen kunnissa. Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset on toteutettu. Häiriötilanteisiin on puututtu lainsäädännön sallimin keinoin.

Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Ilmasto- ja energiakysymyksiin vastaaminen.	Ilmastostrategian sekä SEAP-ohjelman toimeenpano ja koordinoiti.	Vuoden 2012 tilanne on raportoitu Ympäristötilinpäätöksessä 2012. SEAP-ohjelman ja ERA17-tiekartan seurantatoimia on toteutettu. Energiategohokkuussopimuksen vuoden 2012 tilanne on raportoitu. ILMO – Oulun seudun ilmastoportti -hankkeen avulla on luotu ilmastoystävällisiä toimintatapoja, joiden myötä lisätään energiatehokkuutta ja vähennetään kasvihuonekaasupäästöjen syntymistä. Koordinoitu kaupungin ekotukitoimintaa ja koulutettu 34 uutta ekotukihenkilöä (koulutettu yhteensä 137).
	Kaupunginjohtajien ilmastoverkoston toiminnan eteenpäin vieminen.	Kaupunginjohtajien ilmastoverkoston aloitteiden toimeenpanoa on jatkettu.
OULUN RAKENNUSVALVONTA		
YMPÄRISTÖPÄÄMÄÄRÄ: Ilmastonmuutoksen hillitseminen. Ekologisesti tasapainoisen rakennuskannan luominen.		
Tavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Ilmastonmuutoksen vaikutukset ja terveiden rakennusten merkitys tiedostetaan rakennustoimialan ja rakennusten käyttäjien keskuudessa.	RV korostaa hankkeiden ohjaustyössään rakennuttajille ja ostajille ilmastonmuutoksen ja terveen rakennuksen faktoja ja niihin varautumisen hyötyjä. Viesti tavoittaa yli 95 % uudisrakennuttajista.Kohdistettu tiedottaminen ja ennakko-ohjaus. Kaupungin ympäristöpolitiikan linjauksien noudattaminen toiminnassa.	Sekä ammattilaisille että rakennuttajille on pidetty yli 40 tilaisuutta energiatehokkuuteen liittyen (keskimäärin 63 henkilöä/tilaisuus). Tilaisuuksissa on käsitelty myös uusiutuvia ja vähäpäästöisiä energioita. Ympäristövaikutukset ovat olleet esillä lähes kaikissa tilaisuuksissa.
Osaamisen ylläpito ja kehittäminen	Henkilöstön ja rakentamisen ammattilaisten ympäristökoulutus	
Olosuhteet luovat mahdollisuuden		
Ilmastonmuutoksen ja terveen rakentamisen tiedostaminen synnyttää uuden asenneilmaston. Sitä hyödynnetään laajasti muutoksen ja vaurioiden ehkäisyssä.	RV:n energiaohjaustyön tuloksena uusien pientalojen lämmitysenergian säästö koko Oulun vuosituoannossa on keskimäärin 10 % vuoden 2012 määräystasosta (25 % v. 2010 määräystasosta).	27 milj. euron energiansäästöpotentiaali määräystasoon 2012/7 verrattuna siten, että lämpimän käyttöveden että taloussähkön säästöjen osuus on 2 milj. euroa. Oululle tulee tällöin 74 milj. kg li-sävähänemä CO ₂ -päästöjä. Tavoite on saavutettu suhteutettuna toteutuneeseen rakentamisen volumiiniin.
Terve, turvallinen, esteetön sekä pitkäikäinen rakennuskanta.	RV:n kosteudenhallintatyön tuloksena pientalojen kosteudenkestävyys asteikolla 1-5 on yli 4 (>70 %:n osuudella) ja ulkovaipan tiiveys (vuotoluku) tasolla <0,6 (>40 %:n osuudella). Rakentamisen kosteus- ja sisäilmasto-ongelmien ennaltaehkäisy sekä lakisäateistä parempaa esteettömyyttä laadunohjauksella.	

Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja terveen rakennuskannan tuottamisesta luodaan rakennustoimialalle <i>kestävää, tuottavaa liiketoimintaa</i> .	Kehitystä em. laatu- ja energia-asioissa jouduttaakseen RV voi tukea julkisesti näihin tavoitteisiin tähtääviä kehittäjiä saamaan tuotteensa markkinoille, myös vaikka siitä olisi liiketoimintaetua.	
Ilmasto- ja energiaohjelmien tavoitteisiin vastaaminen.	Ilmastostrategian, SEAP- ohjelman ja ERA –tiekartan toimeenpano.	
Ympäristöystävällisten energiamuotojen ja korjausrakentamisen edistäminen.	Korjausrakentaminen ohjauksen kehittäminen.	Korjausrakentamisen ennakkoisa ohjaus on käynnistynyt systemaattisesti vuoden 2013 aikana.
	Uusiutuvien, ympäristöystävällisten energialähteiden käyttöön ohjaus.	RESCA- hanke on käynnistynyt Kivikkokankaalla.
KONSERNIPALVELUT		
Tavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
	Konsernipalvelujen toiminnassa, työn tekemisessä, työprosesseissa ja niihin liittyvissä tukitoiminnoissa, noudatetaan ympäristöä säästäviä kestävän kehityksen toimintatapoja. Kestävä kehitys ja ympäristötavoitteet asetetaan lähtökohdiksi myös kaikissa toiminnan tulotosoituksissa ja vaikuttavuustavoitteissa. Henkilöstöä kannustetaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan niin työ- kuin vapaa-ajalla.	Tavoitetta ei ole täysin saavutettu. Meneillään on mm. tilojen käytämisen tehostamista tavoitteleva työ, jonka myötä konsernipalvelujen tilatarve ja sitä mukaa energiankulutus vähenevät tulevina vuosina. Sähköisiin toimintatapoihin siirtyminen vähentää merkittävästi paperinkäyttöä. Lisäksi esimerkiksi vuonna 2013 laadinnassa olleilla etätyöohjeilla päästään jossakin määrin pienenevään liikumistarpeeseen.
	Kaupunkistrategia on kestävän kehityksen/ ympäristötavoitteiden periaatteiden mukainen/ -strategiassa on huomioitu kestävän kehityksen periaatteet.	Kaupunkistrategian sisällössä on linjaukset ympäristön kestävyydelle ja yhdyskuntarakenteen eheydelle.
	Kuntalaisia aktivoidaan asukasilloissa ja asukastuvilla Oulun kaupungin kestävän kehityksen ohjelman periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.	Alueellisten yhteistyöryhmien kokouksissa on esitelty kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisia teemoja kuntalaisille. Otakantaa.fi –palvelussa ja alueellisissa yhteistyöryhmissä on osallistettu kuntalaisia jätteenkuljetusjärjestelmän tarkasteluun Oulun seudulla. Jätehuoltomääräyksiä päivittäminen on ollut alueellisten yhteistyöryhmien käsittelyssä syksyllä. Osalla suuralueista kokoontuu myös asukkaista ja alueen toimijoista koostuva ympäristötyöryhmä tai -toimikunta. Asukastupaverkostossa on esitelty valtakunnallista Siivouspäivää ja aktivoitu alueellisia yhdistyksiä mukaan tapahtumaan.
Olosuhteet luovat mahdollisuuden		
	Kaupungin arvot sekä mm. konsernipalveluiden toimintatapaohjeet luovat edellytykset kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan.	Kaupungin arvot on määritelty; Rohkeus, Reiluus, Vastuullisuus. Arvojen käytännöllistäminen on aloitettu.
	Kuntalaiset vaikuttavat oman asuinalueensa viihtyvyyteen - Oulun kaupungin monimuotoisen luonnon ja kulttuurin huomioiminen.	Alueellisten yhteistyöryhmien toimintarahasta on tuettu mm. viljelytietreikien järjestämistä suuralueille yhteistyössä asukastupien kanssa sekä alueellisia kierrätys- ja kirpputoritapahtumia.

	Vuoden 2013 lopussa otetaan käyttöön toimielinten sähköinen kokouskäytäntö ja luovutaan esityslistojen jakelusta paperilla. Sähköinen kokouskäytäntö tukee kestävästä kehitystä ja tietoturvalista ja tietosuojan huomioivaa toimintatapaa päätöksenteossa.	Tavoite on saavutettu.
	Kimppakyytimahdollisuutta pyritään edistämään työmatkoilla.	Konsernipalveluiden johtoryhmä on päättänyt lisätä matkustusohjeeseen seuraavan tekstin: "Pitkillä virkamatkoilla (esim. yli 300 km) on toissijaisena vaihtoehtona vuokra-auton käyttäminen." Ensisijainen vaihtoehto on julkiset kulkuvälineet.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
	Oulun kaupunki ja sen jokainen työntekijä sitoutuu asetettuihin ympäristötavoitteisiin ja niistä johdettuihin toimintatapoihin.	Työntekijöiden sitouttamisessa ympäristötavoitteisiin riittää tehtävää seuraavillekin vuosille.
	Kartoitetaan asukastupien mahdollisuutta toimia lähiruoan jakelupisteinä. Lisätään asukkaiden tietoisuutta ympäristöystävällisistä ja kestävästä kehityksen mukaisista valinnoista.	Kaupunginvaltuutetuille on toimitettu keväällä yhteistyössä Maa-seudun Sivistysliiton kanssa materiaalia lähiruoan käyttämisestä, jotta voisivat huomioida asian myös kaupunkistrategian valmistelussa. Asukastupien mahdollisuutta toimia lähiruoan jakelupisteinä -kartoitusta on esitelty asukastupaverkoston kokouksessa keväällä. Ruokapiiritoimintaa on toteutettu osalla asukastuvista.
LIKELAITOKSET		
OULUN ENERGIA		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
	Tuhkan hyötykäyttökohteiden selvittäminen.	Tuhkaa on käytetty hyödyksi maarakentamisessa, esim. metsätiet, varastoalueet ja biopolttoaineterminaalit. Tuhkasta on tehty myös lannoitetta Toppilassa. Hyötykäyttöprosentti 32.
	Turvesoiden yhteyteen rakennetaan biopolttoaineterminaaleja, joiden rakentamisessa käytetään tuhkaa.	
	Tuhkan lannoitekäytön koealueet turvesuon jälkikäytön yhteydessä Miehonsuolla.	Miehonsuolle on perustettu lannoitekäytön koealueet.
	Aurinkolämmön hyödyntäminen kaukolämmön tuotannossa -selvitystyö.	Aurinkolämmön hyödyntäminen kaukolämmön tuotannossa -selvitystyö on tehty.
	Viestikapulan (=sähköinen palvelu asukkaille) hyödyntäminen ympäristöhavaintojen vastaanotossa ja viestinnässä.	Viestikapula on käytössä asukkaiden ympäristöhavaintojen vastaanotossa.
OULUN VESI		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Energiatohokkuussopimuksen tavoitteet	Sitoudutaan ilmasto-ohjelman mukaisiin toimiin ja edistetään energiataloudellisia ja kestävästä kehityksen mukaisia ratkaisuja vesilaitostoinnissa.	Energiatohokkuussopimuksen tavoitteet on huomioitu laite- ja valaistusratkaisuissa ja automatisoinnissa, mikä mm. vähentää oleellisesti liikkumistarvetta.
	Pohjavesihankkeen toteutuminen vähentää oleellisesti kemikaalien ja energian käyttöä.	

Ilmastomuutoksen riskeihin varautuminen vesihuoltotoiminnassa	Käytännön riskeihin varautuminen mm. tulvatorjunnassa, hulevesien hallinnassa ja vesihuoltorakenteiden mitoituksessa.	Ilmastomuutoksen riskeihin on varauduttu verkostojen mitoituksessa.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Keskitetty jätevedenpuhdistus on ympäristön kannalta tavoiteltavaa.	Jäteveden käsittelyn keskittäminen Taskilan puhdistamolle Haukiputaan siirtoviemärin toteutuessa. Viemäriverkon vuotovesimäärän systemaattinen vähentäminen.	Keskitetty jätevedenkäsittely on toteutunut ratkaisevasti Haukipudas-Iin siirtoviemärin valmistumisen myötä.
Siirtoviemäreiden hyödyntäminen haja-asutuksen viemäroinnissa	Haja-asutusalueiden viemäroinnissa hyödynnetään nykyisiä ja rakenteilla olevia siirtoviemäreitä.	
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Sertifioitu laadunhallintajärjestelmä	Jatkuvan parantamisen periaatteen ja henkilöstön laatu- ja ympäristötietoisuuden kehittyminen.	
Jätevedenkäsittely ja lietteenkäsittely toimii lupaehtojen mukaisesti.	Taskilan puhdistamaa saneerataan vuonna 2013, millä varmistetaan laitoksen toimintaa poikkeusolosuhteissa ja varaudutaan tulevaan kuormituksen kasvuun. Lietteen hyötykäyttö turvataan ja vaihtoehtoisten käsittelymenetelmien selvityksiä jatketaan.	Jätevedenpuhdistamon saneerausurakka on käynnissä. Saneerauksessa toteutetaan lämmön talteenottoyksikön rakentaminen. Lietteen peltokäyttö on vähentänyt kestäväällä tavalla keinolannoitteiden käyttöä.
OULUN SATAMA		
Tavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Satamat ovat siistejä ja turvallisia – vastuullinen toiminta ympäristöasioissa	Sisäisissä ja ulkoisissa tarkastuksissa ei tule laatupoikkeamia. Ympäristölupaehtojen mukainen toiminta.	Tavoite on toteutunut. Tavoite on toteutunut.
Energian säästäminen	3 %:n pudotus energian kulutuksessa (ei maasähkö)	Tavoite ei toteutunut.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Voimassa oleva toimintajärjestelmä (laatu-, ympäristö-, työterveys- ja -turvallisuusjärjestelmä)	Toimintajärjestelmän ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen, auditoinnit ja katselmuksot suoritetaan Tarjouspyynnöissä otetaan huomioon ympäristöasiat Investointien suunnitteluvaiheessa huomioidaan ympäristöön liittyvät tekijät	Tavoite on toteutunut.
Oulun sataman hiekan- ja öljynerotuskaivot	Hiekan- ja öljynerotuskaivojen puhdistukset ja tyhjennykset	Tavoite on toteutunut.
Palveluiden jatkuva kehittäminen	Asiakaskysely toteutetaan, mukaan ympäristönäkökulma. Asiakaspalvelukoulutus.	Tavoite ei toteutunut. Tavoite ei toteutunut.
Rikkidirektiivi ja LNG	Seurataan alan kehitystä	Tavoite on toteutunut.

OULUN JÄTEHUOLTO		
Tavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet	Tavoitteiden saavuttaminen
Vastuullinen ja taloudellisesti kannattava jätteenkäsittelytoiminta	Biokaasun hyötykäyttömäärän kasvattaminen kaatopaikkakaasun tehokkaamman talteenoton ja biojätteen mädätyksen avulla 20 % vuoden 2009 tasosta vuoteen 2013 mennessä.	Tavoite ei toteutunut.
	Mädätyslaitoksen suunnitelmien valmistuminen vuoteen 2013 mennessä ja hankkeen toteutuminen vuoteen 2015 mennessä.	Suunnitelmat ovat valmistuneet 2013 ja valmistuminen todennäköistä 2015 mennessä.
	Käsittely-yksikön henkilökunnasta 75 %:lla jätehuollon ammattitutkinto vuoteen 2015 mennessä, koulutusten aloittaminen vuonna 2013.	Mahdollisesti toteutuu.
Loppusijoitettavan jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen	Orgaanisen jätteen määrä kaatopaikkasijoitettavassa jätteessä alle 10 % vuoteen 2016 mennessä.	Lähellä toteutumista jo v. 2013.
Jätteen hyötykäytön kasvattaminen	Vuoteen 2013 loppuun mennessä hyödynnetään Ruskon jätekeskuksessa vastaanotetusta yhdyskunta- ja rakentamisesta syntyvästä jätteestä materiaalina 20 % ja energiana 40 % ja sijoitetaan kaatopaikoille enintään 40 % jätteestä.	Noin 17 % kierrätettiin, 65 % hyödynnettiin energiana ja 5 % vastaanotetusta yhdyskunta- ja rakennusjätteestä sijoitettiin kaatopaikalle.
OULUN TIETOTEKNIikka		
Tavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan	OTT:n kautta kulkee vuosittain 3500 työasemaa ja yhteensä 6200 erilaista laitetta. Niiden pakkausmateriaalit kierrätetään.	OTT:n logistiikan läpi kulki 5800 laitetta, joiden pakkausmateriaalit kierrätettiin.
	Käytöstä poistetuista työasemalaitteista suuri osa myydään niiden aiemmille käyttäjille tai kuntalaisille, jolloin niistä aiheutuvat logistiset rasitukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Vanhan työaseman kuljetus OTT:aan ei aiheuta ylimääräisiä logistisia rasitteita, koska se tapahtuu uuden työaseman viennin paluumatkalla. Vaikka laitteiden kolmen tai neljän vuoden elinkaaren jatkaminen aiheuttaisikin huomattavia ongelmia työkäytössä, huomattava osa laitteista on vielä teknisesti käyttökelpoisia ja soveltuu rajallisiin tehtäviin yksityisessä käytössä. Työasemia myydään noin 1500 kpl/vuosi.	OTT:n aulapalvelut ovat myyneet käytöstä poistettuja laitteita 160 000 eurolla. Elektroniikkajätteen määrä jäi pieneksi (26 kuormalavaa).
Olosuhteet luovat mahdollisuudet	Järjestetään taloudellisen ajon kurssi kahden vuoden välein.	Taloudellisen ajon kurssia ei järjestetty.
	Opastetaan asiakkaita siirtymään oheistulostimista useampaa käyttäjää palveleviin verkkotulostimiin.	Oheistulostinten määrä on vähentynyt 1925 kappaleesta 1885 kappaleeseen. Verkkotulostinten sekä monitoimilaitteiden määrä on lisääntynyt 813 kappaleesta 847 kappaleeseen.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
	Otetaan vähäpäästöisyys huomioon kalustohankinnoissa.	Kaksi vanhaa autoa on korvattu käytetyillä, mutta pienemmillä ja vähäpäästöisemmillä jakeluautoilla.

	Käytetään polkupyörää lähialueelle suuntautuvilla asiakaskäynneillä.	Polkupyörän käyttö on vähentynyt edellisvuodesta.
	Ympäristöystävällisyys ja sähkönkulutus ovat yhtenä laatupisteystyskriteerinä palvelinten ja työasemien puitesopimuksia kilpailutettaessa. Hankitaan työasemalaitteistoja, jotka tukevat virranhallintatyökaluja (kuten Intelin vPro).	Tammikuussa 2013 voimaan astuneessa työasemapuitesopimuksessa laatupisteitä sai: laitteiden sähkön kulutuksesta, syntyvän pakkausjätteen määrästä ja kierrätettävyydestä, valmistusmateriaalien ympäristöystävällisyydestä sekä ISO 14 000- ympäristösertifikaatista. Ympäristötekijöiden pistemäärä on 6,5 pistettä, kun laatupisteitä on yhteensä 50.
	Palvelimia virtuaalisoidaan (tavoitteena 80 %:n virtuaalisointiaste).	Palvelinten virtuaalisointiaste on jo 88 % ja sähkönkulutus per palvelin jatkoi laskuaan.
	Työasemien virransäästöominaisuudet asetetaan valmiiksi kaikille toimitetuille työasemille tasapainottaen käytettävyyttä ja ympäristöystävällisyyttä.	Virransäästöasetuksia hallitaan, mutta edelleenkin ei ole keinoja toteuttaa järjestelmänhallintaa siten, että koneet sammutetaan yöksi.
OULUN TEKNINEN LIIKELAITOS		
Ympäristötavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen 2 % vuoden 2012 tasosta	Hyödynnetään työna hallinta.net (liikkuvan työntekijä) palvelua ajo-reittien, aikataulujen ja kuljetusten suunnittelussa. Tutkitaan mahdollisuutta käyttää saasteettomia kulkuvälineitä työaikana tapahtuvaan liikkumiseen. Kannustetaan henkilöautojen yhteiskäyttöön ja kimpapakyyteihin. Tutkitaan leasing-autojen käyttöä paljon omalla autolla kulkeville. Suositetaan vähäpäästöistä kalustoa. Tehostetaan autojen kuljetuskapasiteetin hyväksikäyttöä. Ajoneuvoja ja työkoneita käyttävät työntekijät koulutetaan taloudelliseen ajotapaan.	Tavoitteena ollut kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen 2 % vuoden 2012 tasosta ei toteutunut johtuen lisääntyneestä kalustomäärästä kuntaliitoksen myötä. CO ₂ -päästöt kasvoivat 8,0 % prosenttia vuoden 2012 tasosta.
Polttokelpoisen jätemäärän pienentäminen. Kierrätyksen tehostaminen. Jätepisteiden organisointi.	Sovitaan jätehuoltoyritysten kanssa jätemäärien seurannasta ja raportoinnista. Lisätään tietoisuutta jätteiden käsittelystä ja lajittelusta. Toteutetaan jätehuoltosuunnitelman toimenpiteet, kierrätyksen parantaminen ja uusiokäytön tehostaminen.	Tavoite on toteutunut. Kierrätystä on tehostettu ja jätepisteet on organisoitu.
Lämmitykseen käytetyn energian sekä sähkönkulutuksen vähentäminen 2 % vuoden 2012 kulutuksesta.	Käydään läpi kiinteistökohtaisesti energiankulutus ja selvitetään mihin energiaa kuluu. Kiinteistöistä laaditaan raportit. Lisätään kiinteistöjen käyttöastetta. Opastetaan tilojen käyttäjiä energiansäästöön. Mittarit perustetaan kaikkien nähtäviksi toimintajärjestelmään.	Tavoite on toteutunut. Lämmitykseen käytetyn energian määrä pieneni 5 % ja sähkönkulutus 5,2 %. Tilojen käyttöastetta on nostettu luopumalla neljästä vuokralla olleesta kiinteistöstä.

OULUN SERVIISI		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Oulun Serviisin palaverissa käsitellään kestävä kehitys.	Tuodaan kestävä kehitys tunnetuksi, jotta niitä voidaan ottaa huomioon toiminnoissa.	Palaverissa on käsitelty ympäristötavoitteita suunnitellun mukaisesti. Tavoite on toteutunut.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Jätehuollon kehittäminen	Kierrätyksen huomioiminen yhteistyössä asiakkaan, alueisännöinnin ja kiinteistöhoitoon kanssa.	Jätehuollon kehittäminen yhteistyössä asiakkaan kanssa on painotunut toimintamallien tietoisuuden lisäämiseen sekä neuvontaan. Tavoite on toteutunut.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Energian kulutuksen vähentäminen	Keittiölaitteiden optimaalinen hyödyntäminen tuotantoprosessissa. Vedenkäytön huomioiminen astioiden pesuprosessissa.	
Biojättemäärän pysyvä vähentäminen	Uusien toimintatapojen käyttöönotto biojätteen vähentämiseksi yhteistyössä asiakkaan kanssa	Toiminnan pääpaino on ollut biojätteen vähentämisessä, lähi- ja luomuruuan lisäämisessä sekä kuljetuskertojen vähentämisellä. Biojättemäärät vuoteen 2012 nähden vähenivät perkausjätteen osalta -13 %. Kehitystä valmistuksesta syntyvän jätteen osalta oli 9 % ja tarjoilusta syntyvä jäte 29 %. Tavoite ei toteutunut.
Lähi- ja luomutietoisuuden lisääminen sekä elintarvikkeiden kotimaisuuden	Järjestetään lähi- ja luomupäivä. Tuodaan esille raaka-aineiden alkuperä	Sadonkorjuuviikkoa vietettiin syksyllä jolloin tarjolla oli lähi- ja luomuruokaa. Ruokalistoille on tuotu nähtäville käytössä olevat lähi- ja luomutuotteet päivätasolla. Lähi- ja luomuruokia on toteutettu hankinnoissa mahdollisuuksien mukaisesti. Tavoite on toteutunut.
Kuljetuskertojen vähentäminen	Valmistuskeittiöiden tilaus-valmistelu- jakelu- prosessin tavoitteellinen tarkentaminen	Kuljetuskertojen vähentäminen toteutettiin kylmätuotannon toteutuksena lomien aikana, jolloin kuljetusten määrä vähentyi 5 kerrasta 3 kertaan. Tavoite on toteutunut.

OULUN TILAKESKUS		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Pyritään edistämään kaavoitusta, joka mahdollistaa julkisten tilojen monikäyttöisyyden sekä helpon saavutettavuuden.	Luodaan systemaattinen toimintamalli Tilakeskuksen, asemakaavoituksen ja rakennusvalvonnan välille vuorovaikutuksen parantamiseksi.	Osallistutaan asemakaavahankkeissa ohjausryhmätoimintaan. Tällä hetkellä osallistutaan Kaukovainion ja Kontinkankaan kaavoituksen ohjausryhmiin. Oulun Rakennusvalvonnan ja Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen välillä on pidetty syksystä 2013 lähtien yhteistyötapaamisia, joissa käsitellään keskinäisen yhteistyön kehittämiskohtien ja -ajatusen toteutumista tai toteutumattomuus
Rakennukset suunnitellaan käyttötarkoituksen ja käyttöiän mukaan ja vältetään turhaa uusien tilojen rakentamista.	1. Määritellään koulu – ja päiväkotitilojen hyvän toiminnallisuuden periaatteet ja sovitaan yhteinen tavoite tilatehokkuudelle Siku-prosessin johdon ja tila-asiantuntijoiden kanssa. 2. Tilakeskus tekee vuonna 2014 aloitettavissa tarveselvityksissä erillisen selvityksen hankkeiden energiatehokkuustavoitteista.	1. Sikun kanssa aloitettiin Koulu - ja päiväkotirakennusinvestointien laadun kehittämis- hanke, johon liittyen syksyllä järjestettiin kaksi työpaja-seminaaria ja ”rukkasryhmä” on kokoontunut säännöllisesti. Työ jatkuu vuonna 2014 ja tavoitteena on koota päiväkot- ja perusopetustilojen tilankäytön tehostamiseen liittyvät keinot ja kehittämismahdollisuudet yksiin kansiin, jota voidaan hyödyntää palveluverkkotyössä. Lisäksi käynnistetään Sikun ja Tilakeskuksen yhteinen perusopetuksen tilainventointi. 2. Vuonna 2014 aloitettavissa tarveselvityksissä kirjataan suunnitellun lähtökohdaksi energiatehokkuus- ja säästötavoitteet.
Edistetään asiantuntijan roolissa tilatehokkuutta.	1. Tilakeskuksen esitys kaupungin kiinteistöstrategiaksi (=kiinteistö-kannan toimenpideohjelma) valmistuu. 2. Tilakeskuksen kiinteistökehitystoimintaa vahvistetaan ja toimintamallia kehitetään palveluverkkojen kehitystyön kanssa yhteensopivaksi.	1. Kiinteistökannan toimenpideohjelman valmistuminen liittyy palveluverkon ja omistajapoliittisen ohjelman valmistumisaikatauluun, uusi arvio valmistumiselle on vuosi 2015. 2. Yhteistyötä Yhdyskunta - ja ympäristöprosessin sekä Konsernipalvelujen kanssa on lisätty.
Kestävä kehitys otetaan mukaan suunnitellun ohjaukseen.	Tarveselvityksissä ja hankesuunnittelussa käytetään valituissa koh-teissa ulkopuolisia asiantuntijoita. Huomioidaan tulevissa korjauskohteissa energiatehokkuus.	Energiatehokkuus otetaan mukaan tarve- ja hankesuunnittelussa.
Varmistetaan riittävä ohjeistus rakennuksen käyttöä varten.	Tarkistetaan/päivitetään Tilakeskuksen omat tavoitteet huoltokirjan käytöstä ja tehdään tältä pohjalta huoltokirjakoulutuksesta suunnitelma.	Huoltokirjojen päivitykset on menossa, tehty n.50 huoltokirjapäivitystä. Päivityksen yhteydessä annetaan koulutus huoltokirjan käytöstä kiinteistönhoitajalle.
Rakennusten kokonaisenergiataloutta parannetaan.	Tehdään käyttäjien ja huoltohenkilöstön koulutussuunnitelma kiinteistöjen energiatehokkaasta käytöstä koko uuden Oulun alueella. Järjestetään päiväkotien välinen energiatehokkuuskilpailu. Tehdään tiedotussuunnitelma tehdyistä toimenpiteistä ja energiatehokkuussopimuksesta.	Energiankäytöstä pidetään koulutustilaisuuksia kiinteistönhoitajien kanssa sekä huoltokirjojen päivittämisen yhteydessä. Valmisteltiin päiväkotien energiatehokkuuskilpailutus joka alkoi 1.1.2014 alueena koko Oulu. Yhteenveto tehty Schneiderin kanssa kuluneesta vuodesta.

OULUN KONTTORI		
Tavoitteet	Tavoitetaso tai toimenpiteet	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Energian säästäminen	Hyödynnetään luonnonvaloa. Sähkölaitteiden energiakulutuksen ohjeistaminen ja laitteiden energiansäästöasetusten käyttöönotto.	Ohje on valmis, mutta ei vielä jaettu.
Asiakkaiden kestävä kehityksen ohjelmien tukeminen	Virastomestareilla valmiudet asiakkaiden kestävä kehityksen ohjelmien käytännöllistämiseen.	On valmiudet. Koulutettu yksi virastomestari ekotukihenkilöksi.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Noudatetaan jätemääräyksiä, lajitellaan ja kierrätetään jätteet, jätteiden jatkoohjelmien toteuttaminen	Toimitiloissa/kerroksissa käytössä paperinkeräyssäiliöt. Kohteissa on järjestetty paristonkeräys.	On toteutettu.
Keskusta-alueiden palvelutarjonnan ja saatavuuden merkittävä parantaminen	Lisätään Oulu10 -palvelupisteen palvelutarjontaa.	Palvelutarjontaa on lisätty.
Liikkumistarpeen vähentäminen olemassa olevaa palveluverkkoa kehittäen	Lisätään Oulu10 -palveluihin kuuluvien yhteispalvelupisteiden (monipalvelupisteiden) palvelutarjontaa. Sähköisten (verkko-, puhelin-, video- ja etä-) palvelujen tarjonnan lisääminen.	Palvelutarjontaa on lisätty. Tarjontaa on lisätty.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Kestävän kehityksen huomioiminen hankinnoissa	”Ympäristönäkökohdat huomioon ottavien hankintojen osuuden” seurantamallin uudelleenmäärittely. Vuositavoite asetetaan määrittelyn jälkeen (keskitetyt hankinnat).	Ei ole vielä määritetty, koska asia on uuden Oulun osalta kesken.
Toimistotarvikkeiden optimaalinen tarve ja käyttö.	Toimistotarvikkeiden hyllytyssovitukset.	Hyllytyssovitukset on käytössä.
BUSINESS OULU		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Vastuullinen toiminta ympäristöasioissa	Käytetään jaettuja sähköisiä työtiloja ja videoneuvotteluja. Sähköiset kalenterit käyttöön. Sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä käytetään sähköisiä menetelmiä.	Tavoite on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Vuoden aikana on otettu käyttöön leasing-sähköauto. Yksi painopistealaa on cleantech-toimiala materiaalivirtojen tehostamiseksi, energian säästämiseksi ja ympäristökuormituksen vähentämiseksi. Paljon asiakasyrityksiä.
Energiakulutuksen pienentäminen	Tietokoneiden ja valojen sammuttaminen työpäivän päätteeksi.	

Olosuhteet luovat mahdollisuudet	Jätteiden lajittelu: biojätteet sekä paperi- ja pahvinkeräys. Osa työpisteistä/-alueista varustettu valaisimilla, joissa on liiketunnistin.	
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista	Paperitilusteiden vähentäminen. Jätteiden lajittelu. Kalusteiden kierrätys ja uusiokäyttö.	
OULU-KOILLISMAAN PELASTUSLAITOS		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Sitoutuminen johtaa toimintaan		
Tietoisuuden lisääminen	Oulun kaupungin ympäristöpolitiikan ja kestävän kehityksen periaatteiden läpikäyminen niille pelastuslaitoksen työntekijöille, jotka eivät asiaa vielä tunne.	Oulun kaupungin ympäristöpolitiikasta ja kestävän kehityksen periaatteista on tehty pelastuslaitoksen sisäiseen lehteen juttu. Ympäristötiedotusta on tehty kattavasti. Pelastuslaitokselle on koulutettu ekotukihenkilö.
Kierrätyksen tehostaminen	Jätehuoltosuunnitelman viimeistely, toimeenpano ja toteutumisen valvonta. Kestävän kehityksen käytäntöjen, kuten jätteiden kierrättämisen ja hyötykäytön tehostaminen.	Jätteiden kierrätystä ja hyötykäytön tehostamista on jatkettu. Jätehuoltosuunnitelman viimeistely on vielä kesken.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
Valvontatehtävän asianmukainen hoitaminen	Kestävän kehityksen periaatteiden ja puhtaan ympäristön huomiointi pelastuslaitokselle kuuluvassa valvontatyössä.	Valvontatyössä on huomioitu ympäristönäkökohdat.
Valmius torjua ympäristövahinkoja	Jatkuva valmius toimia puhdasta elinympäristöä vaarantavissa onnettomuus- ja vaaratilanteissa.	Ympäristövahinkojen torjuntaan on varauduttu kattavasti.
Sähköisten palveluiden ja sähköisen viestinnän kehittäminen	Luodaan taloudellisten resurssien puitteissa edellytykset lisätä sähköisten palveluiden ja sähköisen viestinnän määrää.	Sähköisiä palveluita on käytetty enenevässä määrin, Lynciä ja videoneuvottelua on käytetty kokoustoiminnassa aiempaa kattavammin. Matkustusta on pyritty vähentämään, useilta asemapaikoilta osallistutaan palaveriinhin ja kokouksiin etäyhteyksillä.
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Matkustamisen vähentäminen	Siirrytään enenevässä määrin sähköiseen viestintään ja vuorovaikutukseen.	Eri viranomaisien kanssa on pyritty kulkemaan yhteiskyydein tarkastuksille.
Ympäristönäkökulmien huomiointi hankinnoissa	Pakokaasupäästöjen (vähäpäästöisyyden) huomiointi ajoneuvohankintojen pisteytyksessä jatkossakin. Ajoneuvokaluston sekä muun kaluston ja välineistön mahdollisimman tehokas kierrätys asemapaikkojen välillä. Logistiikan kehittäminen asemapaikkojen välisissä tavaratoimituksissa ja matkustamisessa.	Ajoneuvohankinnoissa on huomioitu vähäpäästöisyys pisteytyksessä. Ajoneuvokalustoa ja muuta kalustoa on kierrätetty asemapaikkojen välillä ja näin on saatu vanhinta kalustoa poistettua käytöstä. Pelastuslaitoksen oma lähettitoiminta on järkevöittänyt tavaraliikennettä pelastuslaitoksen alueella.

OULUN TYÖTERVEYS		
Ympäristötavoitteet	Toimenpiteet 2013	Tavoitteiden saavuttaminen
Asenteet johtavat sitoutumiseen		
Sitoutumista vahvistetaan koulutuksen, tiedottamisen sekä selkeän ajantasaisen ohjeistuksen avulla.	Työpaikkakokouksessa 2x vuodessa infoa	
Valitaan työpaikalle ekotukihenkilö	Ekotukikoulutus	Työterveydellä on yksi ekotukihenkilö.
Osallistutaan kestäväan kehitykseen liittyviin kaupungin/valtakunnallisiin kampanjoihin.	Kilometrikisa, energiansäästöviikko	On osallistuttu.
Olosuhteet luovat mahdollisuudet		
lasin keräys kahvihuoneissa	Jäteastiat lasinkeräykselle	
paperin keräys työhuoneista	Henkilökohtaiset lajittelun mahdollistavat roskakorit käytössä koko henkilöstöllä.	
Toimintatapavalinnoilla kohti jatkuvaa parantamista		
Edistetään potilas-/asiakastyössä käytettävien materiaalien järkevää käyttöä ja kierrätystä.	Kestävän kehityksen työkalupakin hyödyntäminen.	
Ympäristötietoiset toimistotyön käytännöt.		Paperien kaksipuoleinen tulostus on lisääntynyt (nykyiset tulostimet työhuoneessa mahdollistavat tämän nyt helposti)
Edistetään asiakas- ja työmatkaliikenteessä kevyen ja joukkoliikenteen käyttöä sekä kimpaa kyytiä.	Leasing auto käyttöön työssä tarvittaviin matkoihin.	Työpaikan leasing-auton käyttö on lisääntynyt
Jätteiden määrän minimointi ja lajittelu.		Kokoustilaan on hankittu keraamiset kupit.

Aikaisemmat julkaisut

Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka, 1997

Yhteenveto kestävän kehityksen toimintaohjelman laadinnasta ja toteutuksesta 31.8.1998 mennessä, 1998

Yhteenveto kestävän kehityksen toimintaohjelman toteutumisesta Oulun kaupunkioorganisaatiossa 1998

Yhteenveto kestävän kehityksen toimintaohjelman toteutuksesta 1999

Koulu ja kestävä kehitys, 1999

Päivähoito ja kestävä kehitys, 2000

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2000

Oulu kasvaa kestävästi

- Oulun kaupungin kestävän kehityksen politiikka, 2001

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2001

Uusia tuulia kestävän kehityksen ohjelmiin

- ohjeita ja vinkkejä kaupungin hallintokunnille ja työyksiköille, 2002

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2002

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2003

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2004

Oulu kasvaa kestävästi 2005 - 2008

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2005

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2006

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2007

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2008

Kestävän kehityksen seurantaraportti 2009

Oulun kaupungin ympäristöpolitiikka, Oulu kasvaa kestävästi, 2010

Ympäristötilinpäätös 2010

Ympäristötilinpäätös 2011

Ympäristötilinpäätös 2012

Ympäristötilinpäätös 2013